

Jaarverslag 2025

Samen voor een mooi en
duurzaam Flevoland

ALV 13-04-2026

Voorwoord

De Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland (Natuur Milieu Flevoland) is een bloeiende vereniging met 63 lidorganisaties op de thema's klimaat, milieu en natuur. In 2025 is vanwege de WBTR (Wet Bestuur Toezicht en Rechtspersonen) de governance van de Vereniging aangepast. Sinds december 2025 heeft de Vereniging een Raad van Toezicht. De statuten van de Vereniging zijn op deze nieuwe governance aangepast.

In 2025 verwelkomden we 7 nieuwe lidorganisaties: Beheergroep Leeghwaterplas Eilanden (Almere), Groene Pluk (Almere / Zeewolde), Imkerij Drelou (Lelystad), Natuurvisie Oost Lelystad (Lelystad), Netwerk Klimaatburgemeesters Flevoland, Initiatief Herenboeren Nieuw Horst (Zeewolde), Zonneliefde (Noordoostpolder).

Via ons Fonds ondersteunden we 12 projecten van onze lidorganisaties met concreet advies en financiële steun. We gaven 5.000 adviezen aan bewoners, lokale en regionale organisaties over energie, klimaat, natuur en ruimte. Online bereikten we 31.785 mensen, en in totaal 34.782 mensen. We leiden in totaal 15 bewoners op tot burgerexpert voor lokale advisering (3 nachtwachters, 5 energieboswachters, 7 energiecoaches). We begeleiden bijna 200 burgerwetenschappers (*citizin science*) voor het luchtmeetnet Flevoland.

We werkten voor afstemming van standpunten en activiteiten samen met onze lidorganisaties en zusterorganisaties (zowel lokaal, als regionaal en landelijk) als coördinator en verbinder op het vlak van klimaat, energie, circulariteit en natuur in Flevoland. Onze lidorganisaties en leden hebben we daarbij betrokken als 'oren en ogen' en op maat ondersteund met advies en hulp.

De beleidsdoelen van de provincie zijn mede richtinggevend voor ons werk als Vereniging. Via ons meerjarenprogramma werkten we aan maatschappelijk draagvlak voor de provinciale ambities op het vlak van klimaat, energie, circulariteit en biodiversiteit. Op verzoek van de provincie hebben we zitting in de provinciale Adviesraad Energyboard, de LEADER-Lokale Actiegroep (LAG) die de toetsing en beoordeling verricht van LEADER-aanvragen, en de Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Lelystad 9CROLL). Tevens hadden we zitting in de Adviesraad Lelylijn en de Klankbordgroep Natura 2000 Oostvaardersplassen.

Energietransitie, op weg naar energiepositief Flevoland

Provincie, gemeenten en het waterschap adviseerden we over stappen richting een energiepositief Flevoland. We ondersteunden de bij onze vereniging aangesloten Flevolandse energiecoöperaties. Voor de gemeente Zeewolde gaven we bewoners gratis onafhankelijk advies voor verduurzaming van de woning en aardgasvrij wonen. Ook lokale wijkinitiatieven hielpen we op weg naar aardgasvrij wonen vanuit het gezamenlijke project van de Participatiecoalitie. We verkenden met partners kansen voor energietuinen, en zonneparken gecombineerd met voedselverbouw en natuur.

Circulaire Samenleving verkleint voetafdruk

Via onze succesvolle campagne 'Ikdoemeeijjook.nl' brachten we de circulaire samenleving over het voetlicht, gericht op het verkleinen van ieders voetafdruk. Om de woningbouw te verduurzamen ondersteunden we gemeenten tot meer natuurinclusieve en circulaire wijken, samen met het onderwijs. We versterkten een toekomstbestendige landbouw via ons netwerk van groene boeren en burgerinitiatieven ([Boer&Buur met Natuur](#)). Via 2 prijzen maakten we circulaire initiatieven zichtbaar: door onze prijs Kringlogo voor het 'meest circulaire burgerinitiatief' en het jurylidmaatschap van de Circulaire Innovatietop 2025 van VNO/NCW-Midden.

Zorg voor Ruimtelijke kwaliteit, met rijke natuur, gezond water, gezonde bodem

We leverden onze inbreng op grote ruimtelijke ontwikkelingen in Flevoland, zoals de mogelijke inpassing van een extra kazerne en F35's, een nieuwe hoogspanningsleiding door Flevoland, de mogelijke komst van de Lelylijn en de omgevingsvisie. We verkenden samen met partners de kansen voor verdonkeren in het IJsselmeergebied, rondom Nationaal Park Nieuw Land.

Samenwerking met groene organisaties in Flevoland

Natuur Milieu Flevoland faciliteerde in 2025 het Flevolandse natuurbeschermingsoverleg. We bedienen samen met Landschapsbeheer Flevoland, IVN-Flevoland, Flevo-Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer een breed palet aan doelgroepen. Ieder vanuit zijn eigen kracht en rol.

Impact

Heel veel werk doen we onzichtbaar, van inspraakreacties, ondersteuning aan lidorganisaties en bewoners tot het zijn van klankbord voor overheden. Via onze website, de nieuwsbrief en sociale media tonen we hoe we samen met onze lidorganisaties werken aan een mooi en duurzaam Flevoland. Binnen de samenwerking van de Natuur en Milieufederaties meten we onze gezamenlijke impact. Dit bestuursverslag toont per thema welke impact we in 2025 realiseerden.

Vooruitblik

We hopen dat dit jaarverslag de lezer inspireert om mee te doen met onze activiteiten. Graag vernemen wij nieuwe ideeën en opmerkingen, waardoor wij ons werk nog beter kunnen doen.

Vera Dam

Directeur-Bestuurder

Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland

April 2026

Inhoudsopgave

1. VERENIGING NATUUR EN MILIEUFEDERATIE FLEVOLAND	5
1.1 DE BASIS VAN DE ORGANISATIE	5
1.2 ONZE STRATEGIE	7
1.3 AL MEER DAN 25 JAAR STEUN VAN DE POSTCODELOTTERIJ	8
2. MEERJARENPROGRAMMA 2023 – 2026	10
2.1 ENERGIENEUTRAAL FLEVOLAND	10
2.2 CIRCULAIR FLEVOLAND	10
2.3 RIJKE NATUUR, EEN MOOI LANDSCHAP EN GEZOND WATER (MOOI EN NATUURRIJK FLEVOLAND)	10
3. IMPACT 2025	12
4. PROGRAMMA ENERGIENEUTRAAL FLEVOLAND	14
4.1 DRAAGVLAKVERBETERING VOOR KLIMAAT EN ENERGIE (4101)	15
4.2 ONDERSTEUNING EN ONTWIKKELING NETWERK KLIMAAT EN ENERGIE (4102)	18
4.3 PIONIEREN EN PROJECTONTWIKKELING KLIMAAT EN ENERGIE (4103)	20
4.4 CAMPAGNES EN COMMUNICATIE KLIMAAT EN ENERGIE (4104)	21
5. PROGRAMMA CIRCULAIR FLEVOLAND	25
5.1 DRAAGVLAKVERBETERING VOOR CIRCULAIR FLEVOLAND (4201)	27
5.2 ONDERSTEUNING EN ONTWIKKELING NETWERK CIRCULAIR FLEVOLAND (4202)	30
5.3 PIONIEREN EN PROJECTONTWIKKELING CIRCULAIR FLEVOLAND (4203)	32
5.4 CAMPAGNES EN COMMUNICATIE CIRCULAIR FLEVOLAND (4204)	33
6. PROGRAMMA RIJKE NATUUR EN KLIMAATROBUUST FLEVOLAND	37
6.1 DRAAGVLAKVERBETERING NATUUR EN RUIMTELIJKE KWALITEIT FLEVOLAND (4301)	39
6.2 ONDERSTEUNING EN ONTWIKKELING NETWERK RUIMTE EN NATUUR (4302)	40
6.3 PIONIEREN EN PROJECTONTWIKKELING NATUURINCLUSIEF EN KLIMAATADAPTIEF FLEVOLAND (4303)	42
6.4 CAMPAGNES EN COMMUNICATIE NATUURINCLUSIEF EN KLIMAATADAPTIEF FLEVOLAND (4304)	43
7. PROGRAMMA REGULIER	45
7.1 DRAAGVLAKVERBETERING ALGEMEEN (4401)	46
7.2 ONDERSTEUNING LEDEN EN ONTWIKKELING VAN DE VERENIGING NATUUR MILIEU FLEVOLAND (4402)	46
7.3 COMMUNICATIE ALGEMEEN (4403)	47
8. ORGANISATIE-ONTWIKKELING EN BELEID	48
8.1 RAAD VAN TOEZICHT	48
8.2 PERSONEEL	52
8.3 INFORMATIE OVER COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN	52
8.4 VRIJWILLIGERSBELEID NATUUR EN MILIEUFEDERATIE FLEVOLAND	53
8.5 GEDRAGSCODES	54
8.6 INTEGRITEIT	54
8.7 CBF	54
8.8 RISICO'S EN ONZEKERHEDEN	54
9. FINANCIËEL VERSLAG	56
9.1 FINANCIËLE BELEID EN FINANCIËLE RESULTATEN	56
9.2 VOORUITBLIK 2026 EN VERDER	57
BIJLAGEN	58
BIJLAGE 1 LIDORGANISATIES (PER 31 DECEMBER 2025)	58

1. Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland

1.1 De basis van de organisatie

De Natuur- en Milieufederatie Flevoland (Natuur Milieu Flevoland), gevestigd in Lelystad, is opgericht in 1986. Het is een vereniging met aangesloten organisaties. Net als bij de andere provincies, kreeg Flevoland zo een federatie die zich inzette voor versterking van de natuur en verbetering van het leefmilieu. We werken samen met onze leden aan een *Mooi en Duurzaam Flevoland*.

De Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland is een toekomstgerichte organisatie die duidelijk geworteld is in de Flevolandse samenleving met 63 aangesloten organisaties. Daarbij worden 2 taken onderscheiden:

- de federatietaak naar onze achterban (waarbij de federatie zorgt voor legitimering doordat de groep is aangesloten),
- de maatschappelijke taak gericht op het beleidsproces van de eigen provincie (waarbij de aangesloten groepen en burgers de legitimatie voor het handelen van de federatie vormen).

De vereniging is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40061700.

In 2025 verwelkomden we 7 nieuwe lidorganisaties: Beheergroep Leeghwaterplas Eilanden (Almere), Groene Pluk (Almere / Zeewolde), Imkerij Drelou (Lelystad), Natuurvisie Oost Lelystad (Lelystad), Netwerk Klimaatburgemeesters Flevoland, Initiatief Herenboeren Nieuw Horst (Zeewolde), Zonneliefde (Noordoostpolder).

Samen met bijna 60 lidorganisaties sterk voor een duurzaam Flevoland

- Agrarische Natuurvereniging Akkerwaard Flevoland
- Almeerse Wind
- Almeerse Wolunie
- Belangen Park Uithof
- Biotuinen
- Biddinghuizen Energie Neutraal
- BoerenNatuur Flevoland
- Bultpark Comité Lelystad
- De Groene Sluis
- Dierbaar Flevoland
- Dop en Erwt
- VVE Ecomeerthof
- St. Ekopark
- Ecosave
- Emmeloord Opgewekt
- Energiek Nagel
- Gelijk-Stroom Noordoostpolder
- Groen Ambassadeurs
- Groene Pluk
- Fietsersbond Flevoland
- Groei & Bloei Lelystad
- Het Blauwe Hart
- Het Flevo-landschap
- Het Goed
- Imkerij Drelou
- IVN Almere
- IVN Dronten
- IVN Lelystad
- IVN Noordoostpolder
- IVN Zeewolde
- Klimaatburgemeesters Flevoland
- KNNV Lelystad
- Landschapsbeheer Flevoland
- Milieuvriendelijk Tuinieren (VMT)
- Natuur- en Milieucoöperatie Rivierduingebied
- Natuurvisie Lelystad Noord Oost
- Nederlandse Bijenhouders Vereniging (NBV)
- De Nieuwe Molenaars
- Opgewekt Lelystad
- Participatie Wisentbos Dronten
- Pioniers van de Toekomst
- Repair Café Lelystad
- Roggebotstoete
- ROVER
- Sportvisunie (Sportvisserij MidWest Nederland)
- Stadswijkverwarming Almere
- Stichting Lelystad Schoon
- Stichting Nieuw Horst
- Stadsjutters Flevoland
- St. 5000stappen.nl
- Vogel- en Natuurwacht Flevoland
- Volkstuinvereniging Het Gelderse Hout Lelystad
- Volkstuinvereniging Zuigerplas
- Wereldwinkel Lelystad
- Wijnbouw Lelystad
- Wijngaard El Placer
- Zeenergie
- Zeewolde Zon
- Zelfbeheer Hoekwierde
- Zelfbeheergroep Leeghwaterplaseilanden Almere

Overzicht van onze lidorganisaties: [Lidorganisatie - NMF Flevoland](#)

Doelstelling en missie

Onze doelstelling is volgens de vernieuwde statuten “bevordering van een juist beleid ten aanzien van klimaat, milieu en natuur, in het bijzonder in de provincie Flevoland, alles in de meest ruime zin”.

Die doelstelling kwam bijna 40 jaar geleden voort uit bezorgdheid en een toekomstdroom. Beide zijn nog steeds actueel en hebben in de loop der jaren aan kracht gewonnen. Gelukkig zijn de afgelopen jaren vorderingen gemaakt op het vlak van overheidsbeleid en wetgeving, maatschappelijk bewustzijn en betrokkenheid van het bedrijfsleven bij een duurzame toekomst.

Onze doelstelling hebben we in onze Meerjarenvisie 2020-2025 vertaald in een meer eigentijdse missie:

‘De Natuur en Milieufederatie Flevoland werkt aan een mooie en duurzame provincie Flevoland: een provincie met een schoon klimaat, rijke natuur, en een gezond milieu. Een provincie waar we duurzaam wonen en werken, zodat de bewoners van Flevoland van een gezonde leefomgeving kunnen genieten, nu en straks.’

De missie is in een slogan vervat: **“Samen voor een groen en gezond Flevoland”**.

Het samenwerken met andere organisaties zit in de genen van onze federatie.

Onze toekomstdroom: in een groen en gezond Flevoland:

- zijn wonen, werken en reizen energieneutraal doordat Flevoland zuinig is met energie en grondstoffen en in zijn behoefte voorziet met hernieuwbare bronnen
- wordt gebied zorgvuldig benut en ontwikkeld en koesteren we natuur
- is het prettig wonen in de steden en dorpen met schone lucht, schone bodem, schoon water en natuur om de hoek
- krijgen planten en dieren de ruimte in mooie natuurgebieden waarvan bewoners kunnen genieten
- is ruimte voor een groene economische ontwikkeling die méé investeert in duurzaamheid en een rijke natuur

1.2 Onze Strategie

We hebben onze strategische koers vastgelegd in ons 'Meerjarenbeleidsplan 2020-2025' [201206 Natuur Milieu Flevoland -beleidsplan-20-24-DEF-CBF15554.pdf \(Natuur Milieu Flevoland levoland.nl\)](#) dat door de leden is vastgesteld in de Algemene Ledenvergadering van 2020. In 2026 stellen we samen met onze leden het nieuwe Meerjarenbeleidsplan vast 2026 – 2029.

Daarin beschrijven we onze missie en visie, schetsen we wat we willen bereiken en staan onze inhoudelijke doelstellingen en programma's. De wereld om ons heen verandert continu en de snelheid van die verandering is groter dan ooit tevoren. Dit vraagt om wendbaarheid en aanpassingsvermogen zonder de doelen uit het oog te verliezen. Via onze meerjarenvisie geven we hier richting aan.

Drie positioneringen

We zetten ons met hart in ziel in voor natuur en milieu in Flevoland. Duurzaamheid doe je samen: we faciliteren, stimuleren en regisseren samenwerking met bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden. We creëren en nemen initiatieven die de provincie duurzamer maken.

We kiezen drie samenhangende strategieën van waaruit we onze missie willen bereiken.

A. [Initiëren en versnellen van duurzame ontwikkeling](#)

*'Er kan nog veel gebeuren om Flevoland werkelijk duurzaam te maken.
Ons werk is dus nog lang niet klaar.'*

Natuur Milieu Flevoland ontwikkelt samen met haar lidorganisaties ideeën en concepten die bijdragen aan een mooi en duurzaam Flevoland. Soms voeren we die zelf uit en soms stimuleren we anderen om er mee aan de slag te gaan. Uiteindelijk gaat het erom dat we resultaten boeken om duurzaamheid te bereiken. We willen ontwikkelingen niet van bewoners, bedrijven of overheden overnemen, maar vooral hen de gelegenheid geven om zich in te zetten voor een duurzaam Flevoland. Hierbij bieden we handelingsperspectief naar een duurzame toekomst. Dit doen we bijvoorbeeld door de uitvoeringskracht van duurzame initiatieven te versterken.

B. [Maatschappelijke steun verwerven voor duurzame ontwikkeling](#)

*'Op thema's die ingrijpende keuzes vergen - zoals klimaat of mobiliteit –
blijft het lastig wezenlijke verbeteringen voor elkaar te krijgen.'*

Het is belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen meekrijgen op weg naar een mooi en duurzaam Flevoland. Dit doen we door bruggen te slaan tussen overheden en inwoners: we helpen overheden om bewoners te betrekken bij duurzaamheid. En vertalen signalen die leven in de samenleving weer terug naar de overheid. We kijken hierbij verder dan alleen naar onze eigen achterban. We willen dat iedereen onderdeel kan worden van een overgang naar een duurzamer Flevoland.

C. [Netwerken ontwikkelen en inzetten voor duurzame ontwikkeling](#)

*'We zien een complexe netwerksamenleving, waarin niemand het eenzijdig
voor het zeggen heeft. En we zien een brede duurzaamheidsbeweging
van betrokken burgers en bedrijven.'*

Onze slogan begint nadrukkelijk met het woord 'samen'. We zijn ervan overtuigd dat we onze doelen alleen maar kunnen bereiken samen met anderen. We zien het dan ook als onze rol om partijen bij elkaar te brengen.

Ook partijen die niet direct voor de hand liggen. Daarnaast hebben we ook veel supporters: mensen die natuur, milieu en klimaat belangrijk vinden.

Drie punten voor een duurzame en natuurinclusieve samenleving

Onze grootste opgave de komende jaren ligt in het tegengaan van klimaatverandering en het herstel van biodiversiteitsverlies. Wij werken samen aan:

1. Tegengaan klimaatverandering
2. Stimuleren circulaire economie
3. Herstel biodiversiteit en aanpassen aan gevolgen van klimaatverandering

1.3 Al meer dan 25 jaar steun van de postcodeloterij

Meer impact dankzij de Postcode Loterij

“Verandering begint vaak in de regio. De Natuur en Milieufederaties laten zien hoe je met lokale kennis, betrokken inwoners en sterke coalities grote stappen kunt zetten voor natuur, klimaat en leefomgeving. Als Postcode Loterij zijn we trots dat we dit belangrijke werk, dankzij onze deelnemers, kunnen ondersteunen.”

– Marieke Rodenhuis, Hoofd Goede Doelen van de Postcode Loterij

Sustainable Development Goals

Onze impact hebben we geformuleerd in termen van Sustainable Development Goals (SDG's). Deze SDG's worden ook wel Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd. In 2015 hebben de Verenigde Naties deze vastgesteld als de nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030.

Onze visie is dat we met onze kennis en kunde lokale en provinciale organisaties en communities kunnen verbinden, kunnen ondersteunen en kunnen activeren via uitvoeringsgerichte activiteiten. Op deze wijze fungeren we als de lokale en provinciale versneller richting duurzaamheid. Wij richten ons in onze werkzaamheden op de **inhoudsdoelen**:

- 7 : Duurzame Energie
- 12 : Circulaire Economie
- 13 : Klimaat

14 & 15 : Biodiversiteit

We zetten daartoe een mix van instrumenten in, met het accent op communicatie, participatie en bewustwording. Via onze projecten en activiteiten maken we burgers en bedrijven/ondernemers bewust en bieden we handelingsperspectieven. Wij sluiten aan bij de **procesdoelen**:

- 4 : Voorlichting & Bewustwording
- 11 : Duurzame steden, dorpen en gemeenschappen
- 17 : Lobby & Belangenbehartiging

THE GLOBAL GOALS For Sustainable Development

Inhoudsdoelen:

Procesdoelen:

2. Meerjarenprogramma 2023 – 2026

Het meerjarenprogramma is gebaseerd op de vastgestelde Meerjarenbeleidsvisie 2020-2025. In 2025 zijn de voorbereidingen ter hand genomen voor de nieuwe meerjarenvisie. In 2026 stellen we samen met onze leden het nieuwe Meerjarenbeleidsplan vast voor 2026 – 2029.

Er zijn 3 programma's waaraan we in 2025 werkten:

- **1. Energieneutraal Flevoland** (energie en klimaat)
- **2. Circulair Flevoland** (circulair leven)
- **3. Natuurrijk Flevoland** (biodiversiteit en klimaatadaptatie)

2.1 Energieneutraal Flevoland

We maken werk van een energieneutrale provincie in 2030 (inclusief mobiliteit), via stimuleren van minder energieverbruik, vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen en 100% hernieuwbare groene energie met lokale participatie en draagvlak. We willen onze klimaatdoelen (tenminste 55 % CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990) halen met zoveel mogelijk oog voor mens en natuur.

2.2 Circulair Flevoland

We zetten ons in voor een circulaire economie, met duurzame steden en dorpen met een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en daadwerkelijke verlaging van de *footprint* van de Flevolandse bewoners, zoals voor grondstoffen. De urgentie om te komen tot een circulaire economie is groot. De aarde wordt in een hoog tempo opgemaakt. Wereldwijd koersen we af op een verbruik van 1,75 aarde per jaar. Nederland nog een stuk hoger: 2,9 aarde.

2.3 Rijke natuur, een mooi landschap en gezond water (Mooi en Natuurrijk Flevoland)

We zetten ons in om in een groeiende provincie de ruimte en voorwaarden te blijven vinden voor een soortenrijke en gevarieerde natuur en een gezond en aantrekkelijk landschap dat ook voorbereid is op de gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie). Verlies aan biodiversiteit, verdroging en temperatuurstijging door klimaatverandering en een afnemende waterberging door de bodem zijn zomaar een aantal belangrijke factoren die de natuur bedreigen. Daarnaast neemt de waardering voor de natuur dichtbij toe.

Ruimtelijke context

Als maatschappij komen we in een nieuw ruimteverdelingsvraagstuk terecht. Wij zien het landschap als het platform waarbinnen alle ruimtelijke vragen zullen moeten worden ingepast. Wij zoeken hierbij naar een gebiedsgerichte en integrale benadering. Er zijn vier hoofdfuncties in Flevoland die ruimtegebruik vragen:

1. Natuur (herstel en versterking biodiversiteit)
2. Klimaatadaptatie (Water en bodem als leidend principe)
3. Wonen en leven (woningbouw, mobiliteit, grondstoffen en voedsel)
4. Energieproductie en -distributie

We kiezen bij de ontwikkeling van de ruimte voor het tegengaan van klimaatverandering (vermindering CO2-uitstoot), aanpassen aan de gevolgen door klimaatadaptatie, herstel biodiversiteit en stimuleren circulaire economie. Deze vormen voor ons de belangrijkste ingrediënten van het toetsingskader voor ruimtelijke kwaliteit.

Basistaken 2023-2026

Het meerjarenprogramma 2023- 2026 geeft een overzicht van de basistaken. Hiervoor krijgen we vanuit de provinciale basissubsidie een meerjarige financiering.

De basisactiviteiten verdelen wij onder naar type activiteit, gerelateerd aan de doelgroep:

- **Draagvlakverbetering** (gericht op beleidsmakers en bestuurders van de Provincie, gemeenten, waterschappen en bedrijven)
- **Ondersteuning en ontwikkeling netwerk** (gericht op leden van ons Natuur Milieu Flevoland -netwerk)
- **Pionieren en projectontwikkeling** (gericht op voorlopers en early adopters van specifieke ontwikkelingen)
- **Campagne's en communicatie** (gericht op het brede publiek).

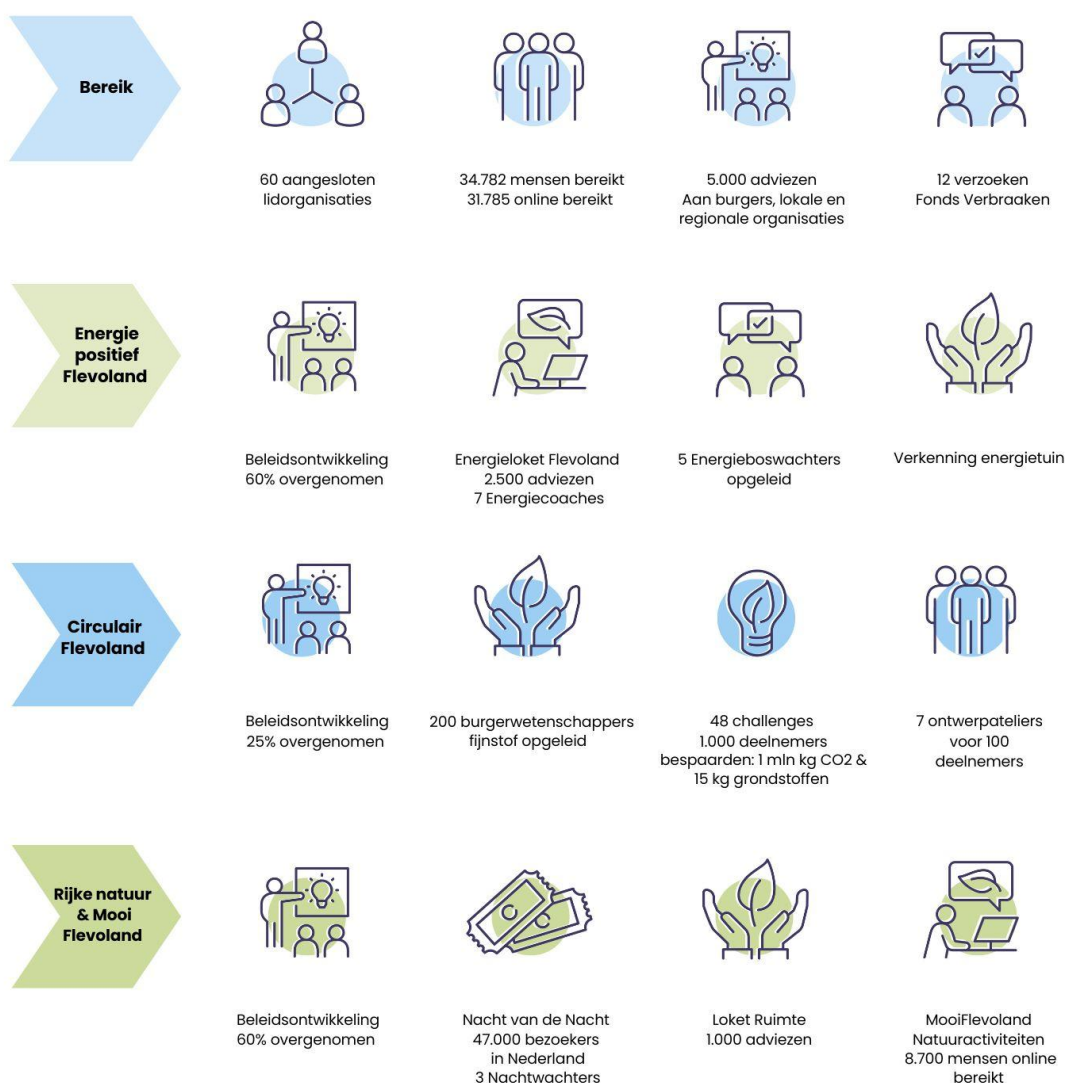
De basistaken worden strak gebudgetteerd en planmatig per jaar uitgevoerd. De enige onzekere factor is de actualiteit. De financiering van de activiteiten is gelimiteerd, waardoor per activiteit een beperking geldt van de mate van inzet.

Rol en functie	Activiteit
Actualiteit volgen, agenderen van relevante zaken, plannen beoordelen	DRAAGVLAK VERBETERING
Netwerk vertegenwoordigen, ondersteunen en informeren	ONDERSTEUNING & ONTWIKKELING NETWERK
Initiëren en aanjagen gedragsverandering	PIONIEREN EN PROJECTONTWIKKELING
Uitdragen gedachtengoed	CAMPAGNES EN COMMUNICATIE

3. Impact 2025

Jaarlijks meten we onze impact, die gekoppeld is aan de doelen en strategie van onze meerjarenbeleidsvisie.

Impact van Natuur Milieu Flevoland Facts & Figures 2025

Samen voor een mooi en duurzaam Flevoland.

Impact van de gezamenlijke Natuur en Milieufederaties (NMF's) in 2025

Samen met de andere provinciale Natuur en Milieufederaties ondernemen we activiteiten om bij te dragen aan het creëren van draagvlak voor een duurzame samenleving. Deze doen we op eigen initiatief, zoals publiekscampagne's, en vallen niet onder bijvoorbeeld de uitvoering van overheidsbeleid. Ze richten zich vooral op de energietransitie, de circulaire transitie, klimaatadaptatie en biodiversiteitsherstel. Een groen en gezond Nederland maken we samen. Jaarlijks meten we de impact.

Bereik: Het is belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen meekrijgen op de weg naar een groen en gezond Nederland. Jaarlijks meten we het aantal aangesloten organisaties, aantal deelnemers aan onze activiteiten, en bereikte mensen.

Versterken maatschappelijk middenveld: We werken samen met (vrijwilligers)organisaties die zich inzetten voor natuur, milieu en klimaat. duurzaamheid. We empoweren deze organisaties zodat zij mooie projecten kunnen realiseren zoals een lokaal zonnepanelenproject of een voedselbos.

Verduurzamen bedrijven: We adviseren bedrijven en instellingen hoe zij duurzaamheid in de praktijk kunnen brengen. Zo verkleinen we voetafdruk. En we zetten netwerken op voor kennisuitwisseling, zodat bewustwording kan toenemen.

Verduurzamen overheidsbeleid: We adviseren organisaties hoe zij duurzaamheid in de praktijk kunnen brengen. En we behartigen de belangen van natuur en milieu, en dragen zo bij aan (de versnelling van) de uitvoering van beleid van lokale en provinciale overheden. We zetten netwerken op voor kennisuitwisseling zodat bewustwording over duurzaamheid kan toenemen.

4. Programma Energieneutraal Flevoland

Energiek op weg naar een Energiepositief Flevoland

Onze droom

Wij dromen van een Flevoland waar duurzame energie voor iedereen beschikbaar is.

Wat gaan we doen?

Natuur Milieu Flevoland wil werk maken van de energietransitie. Wij streven een centrale en actieve rol na in de uitwerking van het klimaatakkoord. We zijn hierbij adviseur en makelaar tussen bouwers en andere relevante bedrijven, opdrachtgevers (zoals corporaties), bewoners en gemeenten. Landelijke ontwikkelingen vertalen we naar de regio.

Klimaatverandering vormt een steeds grotere bedreiging. We gaan klimaatverandering zoveel mogelijk tegen. We willen onze klimaatdoelen (tenminste 55% CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990) met oog voor mens en natuur halen. We staan voor een natuurinclusieve en maatschappij-inclusieve energietransitie.

“Natuur Milieu Flevoland wil werk maken van een energieneutrale provincie in 2030 (inclusief mobiliteit), via stimuleren van minder energieverbruik, vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen en 100% hernieuwbare groene energie met lokale participatie en draagvlak.”.

Samenvatting: hieraan werkten we in 2025

1. Energiebesparing in gebouwen bevorderen

Energieverbruik is in Flevoland sterk gekoppeld aan de gebouwde omgeving (huishoudens en bedrijven) en transport. We stimuleerden eigenaren en bewoners tot energiebesparing en verduurzaming van de woning. Hetzelfde deden we richting het zakelijk vastgoed.

2. Productie van hernieuwbare energie met draagvlak verhogen

In 2030 wil de provincie energieneutraal zijn, inclusief transport. We hebben partijen uitgedaagd in het aantrekkelijk maken van de oplossingen die nu al voor handen zijn, maar die nog een flinke opschaling behoeven. En die tegelijk bijdragen aan een natuurinclusieve en maatschappij-inclusieve energietransitie. We ondersteunden lokale energie-initiatieven hierbij, zoals via het Platform Flevolandse Energiecoöperaties (Energie van Flevoland). We werkten hierbij ook samen met EnergieSamen via de landelijke Participatiecoalitie. Bij mobiliteit onderzochten we eerder via een onderzoek van Goudappel Coffeng naar kansen voor schoner transport voor 2030 en 2050 in Flevoland. De IJmeerlijn, mits landschappelijk ingepast zonder natuurschade, past daarbij.

3. Energieneutrale en aardgasvrije wijken stimuleren

Via buurtgerichte aanpakken stimuleerden we particuliere woningeigenaren, huurders en bewonerscollectieven richting wijkgerichte en collectieve aanpakken. We werkten hierbij samen met onze partners via de Participatiecoalitie, lokale energie-initiatieven en gemeenten.

Voor dit deel heeft Natuur Milieu Flevoland de basistaken vanuit de provinciale subsidie als volgt ingezet.

Indicatoren van de impact

Energieneutraal Flevoland: indicatoren	Impact 2025
Omvang netwerk (aantal organisaties)	22
Omvang netwerk (aantal personen)	1.530
Aantal actieve groepen (lidorganisaties)	13
Aantal vragen om advies of ondersteuning	2.396
Aantal overlegstructuren, participatieprocessen	14
Aantal bijeenkomsten (fysiek en online)	23
Aantal handreikingen, positionpapers, zienswijzen	10
Bereik thema energie (corporate site en sociale media)	37 %
Bereikte mensen	11.760
In het nieuws (overgenomen persberichten)	20
In het nieuws (radio en tv)	4

Energieneutraal Flevoland	Begrote uren	Bestede uren
Draagvlakverbetering	341	411
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150	180
Pionieren en projectontwikkeling	50	50
Campagnes en communicatie	115	137
<i>Totaal</i>	<i>656 (35 %)</i>	<i>778</i>

Uren besteed: **778 uur**.

Begroot was: 656 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij het onderdeel:

- *Draagvlak*: vanwege de nieuw in te passen 380KV-hoogspanningsleiding, gevolgen van netcongestie en de mogelijke nieuwe OV-verbinding 'de Lelylijn'.

4.1 Draagvlakverbetering voor Klimaat en Energie (4101)

Doel:

- *Begrip stimuleren voor elkaars standpunten in het belang van een breed gedragen energievisie (provinciaal en gemeentelijk).*

Impact:

Betrokken bij beleidsontwikkeling voor de energietransitie, waarbij 60% van onze inbreng is overgenomen.

Voorbeeld:

We adviseerden en stimuleerden betrokkenheid en participatie van energiecoöperaties, natuurorganisaties, en bewoners bij energieplannen (zoals 380 KV, en warmteviesies) en mobiliteitsplannen die vragen om ruimtelijke keuzen in Flevoland.

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Regionale Energie Strategie Flevoland: deelname Adviesraad Energyboard Flevoland	118	166
Inbreng bij provinciale energie-dossiers (netcongestie, pMIEK, OERR-projecten) en 380 KV	156	177
Inbreng bij mobiliteitsplannen (Omgevingsvisie, Lelylijn, IJmeerlijn, gemeentelijk plannen)	59	60
Deelname bijeenkomsten FEA-netwerk	8	8
Totaal	341	411

Resultaten

➤ Deelname Adviesraad Energyboard Flevoland

Flevoland heeft al veel bereikt en gaat haar gedane bod aan het Rijk op hernieuwbare energie in Flevoland zeker halen (5,81 TWh voor 2030). Tegelijk is samenwerking tussen overheden, bewoners, netbeheerders en bedrijven nodig om het energiesysteem ook kwalitatief te verbeteren. De Energyboard is het overlegorgaan per provincie waarin alle zaken worden besproken die te maken hebben met het energiesysteem en lijnen worden uitgezet voor het energiesysteem voor de komende jaren, waaronder de Regionale Energiestrategie Flevoland (RES Flevoland). De Energyboard stelt ook de energievisie op en coördineert op provinciaal niveau de aanpak van netcongestie. De provincie is voor de RES Flevoland bevoegd gezag samen met de 6 gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland. Natuur Milieu Flevoland is al enkele jaren op verzoek van de provincie partner bij de RES. **De RES Flevoland is sinds 2025 ondergebracht bij de Flevolandse Energyboard.**

Op verzoek van de provincie nam **Natuur Milieu Flevoland deel aan de Adviesraad Energyboard**. Deze kwam in 2025 4 keer bijeen. Aandachtspunten in onze inbreng waren: bieden van meer mogelijkheden voor inwoners om te profiteren van duurzame energie, alertheid op energieweerbaarheid van bewoners, onderzoek naar en stimulering van energiegemeenschappen, aandacht voor optimalisatie van de natuur nabij windmolens, zonneparken en batterij-opslag. Met het oog op de toenemende problemen met netcongestie vroegen we om meer aandacht voor besparing en een optimaler gebruik van opwek en gebruik door bewoners en bedrijven, zoals via energiehub's, de toepassing van grootschalige batterijen en buurtbatterijen. Tegelijk is 'natuurinclusieve inpassing' een belangrijke aandachtspunt om het draagvlak bij bewoners en de kwaliteit van het landschap te vergroten.

We namen deel aan het onderzoek naar **de toekomstige ontwikkeling van de Adviesraad Energyboard** in 2026. Natuur Milieu Flevoland en Flevolandse energiecoöperaties adviseren om meer eigenaarschap bij de energietransitie te organiseren.

We namen deel aan het onderzoek naar de kansen bij **Energie landschap West**. We adviseerden om bij de ontwikkeling van dit Energielandschap het accent meer te leggen op een kwaliteitsprong en minder op het aantal op te wekken TWh. Flevoland is van alle provincies de koploper duurzame energie-opwek.

Met oog op de energievraag van de toekomstige kazerne (voor 7.000 militairen) in Zeewolde organiseerden we een ontwerpatelier voor een **energiezelfvoorzienende kazerne**.

- *Advisering door RES-themagroep 'participatie'*

Natuur Milieu Flevoland organiseerde 4 overleggen om samen met overheden (provincie en gemeenten), vertegenwoordigers van de **Flevolandse energiecoöperaties** en **JongRegio** (jongerenplatform energie) aanbevelingen op te stellen voor een maatschappelijk gedragen energietransitie met minimaal 50 % lokaal eigendom. Deze aanbevelingen zijn aangeboden aan de provincie en gemeentelijke overheden

➤ Inbreng op energieplannen

- *Natuurinclusief en participatief zonnepark langs A6*

We gaven advies aan diverse overheidsorganisaties vanwege het nieuw **te ontwikkelen zonnepark langs de A6** (vanaf Lelystad tot Ketelbrug) op overheidsgronden. Er is overlegd met de Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf en het Waterschap Zuiderzeeland. Accenten vanuit ons zijn een goede natuurlijke inpassing en het stimuleren van 50% lokaal eigendom, mogelijk in te vullen via de Flevolandse energiecoöperaties. Helaas heeft dit initiatief geen voortgang gekregen vanuit het Waterschap.

- *Verkenning kansen voor zon op land via Agri-PV.*

Na de Provinciale Statenverkiezingen van 2023 bleek het aantal uitzonderingsgebieden voor de opwek van duurzame energie gegroeid, waardoor er minder kansen zijn voor grootschalige nieuwe opwek. Wij blijven ons inzetten voor opwek van duurzame energie, waar dat kan, met meer lokaal eigendom en die ook natuurinclusief is. In 2025 hebben we geparticipeerd in een verkenning van de Wageningen Universiteit, de Wetenschapswinkel en energiecoöperatie Almeerse Wind naar een energiegemeenschap in Almere Pampus, waar lokale voedselproductie mogelijk kan worden gecombineerd met een natuurinclusieve opwek van zonne-energie (Agri-PV).

- *Inpassing 380KV met respect voor natuur en landschap*

We gaven advies voor de nieuwe in te passen hoogspanningsverbindingen 380 KV voor de trajecten tussen Diemen-Ens en tussen Ens-Vierverlaten. We namen deel aan de ontwerpstudio's van TenneT. Onze inbreng stemden we af met onze lidorganisaties, Flevolandse terreinbeheerders en aangrenzende provinciale Natuur en Milieufederaties. Vanwege de energietransitie is ons inziens een nieuwe hoogspanningsverbinding wenselijk, zolang de schade aan natuur en landschap zoveel mogelijk wordt beperkt. Ook bij de precieze invulling van het tracé en het Regioadvies voor de lijn Ens-Vierverlaten zullen we als gesprekspartner betrokken blijven.

- *Datacenters*

Net als voorgaande jaren blijven we bij overheden aandacht vragen voor het versneld opstellen van een beleidskader datacenters voor Flevoland. Datacenters zijn een grootverbruiker van energie. Eerder verkenden we de vraag hiernaar en kwamen tot de conclusie dat Flevoland voor veel marktpartijen interessant is vanwege de grote hoeveelheid duurzame energie. Tegelijk loopt Flevoland tegen de grenzen van de energie-infrastructuur aan. Eind 2025 publiceerden we een rapport van het bureau CE hierover. [Provincies lopen vast in eigen energieplannen door explosieve vraag grootverbruikers - NMF Flevoland](#)

- *Inzet Kwaliteitsbudget gericht op meer natuurinclusieve energieopwek*

We adviseerden de provincie en de gemeente bij het opstellen van de handreiking voor het kwaliteitsbudget Natuurinclusieve energie opwek. Natuur Milieu Flevoland nam 2 keer deel aan de hiervoor door de provincie ingerichte expertgroep. Onze advisering richtte zich op: meer aandacht voor biodiversiteit, bodemkwaliteit, landschappelijke inpassing en ecologische verbindingen bij de aanleg van zonne- en windprojecten. De provincie heeft gekozen voor een subsidieregeling. Voor de in te dienen aanvragen heeft Natuur Milieu Flevoland geadviseerd om hierbij de inzet van Energieboswachters te benutten als ondersteuning bij het opstellen van biodiversiteitsplannen en het organiseren van een schouw waarbij omwonenden actief meedenken over biodiversiteitsmaatregelen.

➤ **Inbreng op mobiliteitsplannen**

- *Deelname Adviesraad Lelylijn*

Natuur Milieu Flevoland is als Flevolandse groene organisatie in een vroeg stadium aangehaakt bij de plannen rondom het bouwen van een nieuwe spoorlijn tussen Lelystad en Groningen (noordelijk Nederland): de **Lelylijn**. In 2025 namen we op verzoek van de Stuurgroep Lelylijn deel aan de **Adviesraad Lelylijn**. We zien de Lelylijn als belangrijke schakel voor duurzaam vervoer. Wij hebben kansen en risico's rondom de inpassing van

het nieuwe spoortracé geïnventariseerd en ingebracht bij de Adviesraad Lelylijn. Onze inbreng stemden we af met Flevolandse natuurorganisaties (zoals Flevo-Landschap) en onze lidorganisaties. Wij vinden een ‘alzijdige’ OV-ontsluiting van Flevoland belangrijk. Momenteel is daar geen sprake van omdat Noordelijk Flevoland geen spoorverbinding heeft. In het eerder door ons verrichte mobiliteitsonderzoek door Goudappel wordt een positieve bijdrage verwacht van de Lelylijn met oog op de klimaatdoelen en doelen voor fijn stof. Tegelijk is er zorg over de impact voor natuur en landschap. In dat kader bepleiten we een OV-tunnel onder het Ketelmeer en een verplicht station in Emmeloord.

- *Deelname FEA-netwerk en Werkveld*

We zijn vanaf de start partner van het netwerk Flevolandse Energie Agenda. In 2025 is het FEA-Netwerk niet bijeen geweest. We namen deel aan de provinciale **Kennissessie Netbewust Bouwen** op 6 november.

4.2 Ondersteuning en ontwikkeling netwerk Klimaat en Energie (4102)

Doel:

- *Bouwen aan het maatschappelijk draagvlak voor de transitie naar een energieneutraal Flevoland.*

Impact:

Groot netwerk opgebouwd uit verschillende velden (energiecoöperaties, natuur- en landschapsorganisaties, agrarische organisaties, woningbouwcorporaties, bedrijven, overheden) vanuit het gezamenlijk doel om samen meer duurzame energie op te wekken.

Voorbeeld:

We adviseerden en stimuleerden betrokkenheid en participatie bij het proces rond het aanleggen van de nieuwe 380kV-verbinding tussen Vierverlaten-Ens-Diemen. Natuur Milieu Flevoland is, in overleg met andere Milieufederaties van Noord-Nederland, daarin één van de belangrijkste stakeholders.

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Provinciale staten & visie 2050: samen met groene natuur- en landschapsorganisaties en energiecoöperaties verkennen we in 2025 de kansen voor energiepositief Flevoland met respect voor natuur en landschap.	74	117
Deelname themaoverleg energie van de provinciale Natuur- en Milieufederaties (kennisontwikkeling en ervaringsleren) (4 meetings)	26	13
Op verzoek uitvoeren van klimaat en energiegerelateerde onderwijsgerelateerde activiteiten (kennissessies, ontwerpateliers, excursies) voor technasia, VMBO, MBO, HBO in Flevoland	25	20
Deelname Werkveld adviescommissie Duurzame Bouwkunde van Windesheim Flevoland	25	30
Totaal	150	180

Resultaten

➤ **Visie Flevoland Overmorgen: Energiepositief Flevoland 2050**

Via de methode van back-casting zijn punten opgehaald voor onze uitvoeringsagenda voor onze toekomstvisie **Energiepositief Flevoland 2050**. Hoe kijken onze lidorganisaties naar kansen voor energie-opwek met respect voor natuur en landschap, lokaal eigendom, energiegemeenschappen, meer duurzame energie-opwek, meer energiebesparing en meer schone mobiliteit. Van onze lidorganisaties zijn filmpjes gemaakt waarin zij vertellen hoe ze de komende jaren concrete stappen willen maken. Films zijn gemaakt van onze lidorganisaties: Zeewolde Zon, Jong-Res en Fietzersbond Flevoland. De video's worden getoond tijdens ons jubileumcongres in 2026.

De [NMFF visie 2050 Energieneutraal](#), interviews met onze leden [Jubileum - Dromen van onze leden - NMF Flevoland](#) en ook met bewoners [Jubileum - Dromen van bewoners - NMF Flevoland](#) zijn onderdeel van de viering van ons 40 jarig jubileum in 2026.

➤ *Deelname themaoverleg energie van de provinciale Natuur- en Milieufederaties*

Om kennisontwikkeling en ervaringsleren te stimuleren is in 2025 meerdere malen afgestemd met andere Natuur en Milieufederaties betreffende grote transitieopgaven op het gebied van energie en mobiliteit. Relevante onderwerpen zijn hierbij: strategie rond **datacenters** (we ontwikkelden hiervoor een strategie), strategie rondom **Small Modular Reactors** (kleine kerncentrales, waarvoor in veel provincies plannen liggen), strategie rond **netcongestie** en strategie rond **natuurinclusieve inpassing** bij grootschalige energieopwek van wind en zon. Mark Koelman van de provincie organiseerde op ons verzoek een kennissessie over 'ruimtelijke conflicten van de energietransitie' vanwege zijn proefschrift bij de Universiteit Utrecht.

➤ *Op verzoek uitvoeren van 'klimaat en energie' onderwijsgerelateerde activiteiten*

We verzorgden een **gastcollege op AERES Hogeschool in Almere** over een ruimtelijk dilemma gericht op vraagstukken vanuit de energietransitie en natuurdoelen. Studenten werkten aan een actuele casus: de nieuwe 380 KV Hoogspanningsverbinding. Deze verbindt de windparken op de Noordzee met de Randstad en is belangrijk voor de transitie naar duurzame energie. Tegelijk blijkt uit onderzoeken dat het aanleggen van de lijn een negatieve impact gaat hebben op beschermde natuur. De vraag was: Hoe kom je in deze situatie tot een oplossing waarin alle partijen zich kunnen vinden en waarin draagvlak is voor de uiteindelijke beslissing? Met veel enthousiasme bedachten de studenten verschillende oplossingen. Zie voor de oplossingen:

Gastcollege bij AERES Almere over inpassing 380 KV hoogspanningsverbinding

➤ *Deelname Werkveld adviescommissie Duurzame Bouwkunde van Windesheim Flevoland*

Natuur Milieu Flevoland is lid van de **Werkveld adviescommissie Duurzame Bouwkunde van Windesheim Flevoland**, om zo de opleiding te voorzien van kennis en inspiratie uit de praktijk van klimaat en duurzaamheid. We namen deel aan 4 kennis-uitwisselingssessies met andere leden van de Werkveld adviescommissie. Als gevolg hiervan is duurzaamheid beter verankerd geraakt in het **curriculum**.

Tevens zijn partners in de adviescommissie bewust gemaakt van het **Convenant Toekomstbestendig Bouwen** dat een beweging vormt van toekomstbouwers, waaraan ook veel bedrijven uit de bouwsector deelnemen en overheden (155 organisaties). Natuur Milieu Flevoland is ondertekenaar van het convenant en inspireert bouwers om niet alleen meer ambitieuze stappen te zetten op het thema energie, maar ook voor circulariteit, natuurinclusiviteit en gezonde leefomgeving.

4.3 Pionieren en projectontwikkeling klimaat en energie (4103)

Doel:

- Belangrijke actoren op het thema klimaat en energie stimuleren om elkaar te versterken en aan te vullen.

Impact:

Kansen voor duurzaamheid en bewonersbetrokkenheid met overheden, woningbouwcorporaties, de bouwbranche concreet vertaald binnen het Flevolandse project Toekomstbestendig Bouwen als onderdeel van het provinciale DuurzaamDoor-programma.

Voorbeeld:

We stimuleerden betrokkenheid van energiegroepen, natuurgroepen en bewoners bij de moderniseringsopgaven van woningbouwcorporaties (onderdeel gemeentelijke warmtetransitievisies).

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
deelname bestuurlijk provinciaal overleg programma DuurzaamDoor	25	25
voorbereiding en deelname overlegbijeenkomsten provinciaal programma DuurzaamDoor	25	25
Totaal	50	50

Resultaten

Het programma DuurzaamDoor gaat over sociale innovaties in een groene economie in Flevoland. Binnen het programma worden vraagstukken geselecteerd en netwerken gebouwd met mensen van verschillende perspectieven, drijfveren en expertise. Binnen de netwerken scheppen we ruimte, werken we samen en brengen we beweging. Het Flevolandse netwerk richt zich op kennisdeling en samenwerking op 3 duurzame thema's: energie, circulair en voedsel. We dachten in 2025 mee met thema's voor het nieuwe vervolgprogramma en namen deel aan de **bijeenkomsten** daarover die in het voorjaar zijn georganiseerd met kennispartners en gemeenten.

Gemeenten zijn enthousiast over het netwerk, mede vanwege de bijzondere samenwerking tussen groene organisaties, onderwijs en overheden en de concrete toepassingsgerichte werkwijze. Natuur Milieu Flevoland is benoemd tot projectleider voor het vervolg op het eerdere succesvolle **project Toekomstbestendige wijken**. Na de zomer is dit vervolgproject gestart samen met alle 6 Flevolandse gemeenten en met partners Aeres Almere en IVN-Flevoland. Voor elke gemeente richten we een innovatielab in dat een versnelling gaat geven aan een lokale hulpvraag.

4.4 Campagnes en communicatie klimaat en energie (4104)

Doel:

- Versterken van het draagvlak voor klimaatmaatregelen en het beleefbaar maken van het klimaatvraagstuk door en voor de inwoners van Flevoland.

Impact:

935 nieuwsbrief abonnees

31.785 bereik websites (incl. themapagina energie Natuur Milieu Flevoland -site)

13.442 volgers sociale media (allen tezamen: facebook, X, linked-in, instagram)

20 persberichten verstuurd (thema energie)

4 Items 'klimaat en energie' (wekelijks 55.714 luisteraars, bron Omroep Flevoland)

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Communicatie-inzet voor nieuws over klimaat en energie (website-onderhoud, sociale media en communicatieondersteuning lidorganisaties)	92	52
Berichten over energie onderwerpen die centraal staan in PS-vergaderingen (voor Natuur Milieu Flevoland -nieuwsbrief)	10	10
Blog en radio-items over energie en klimaat-onderwerpen (woordvoering media)	13	25
Totaal	115	137

Resultaten

Op onze themapagina [Energienutraal Flevoland - Natuur Milieu Flevoland](#) plaatsten we nieuws over klimaat en energie, en over de voortgang van onze projecten en activiteiten. Er verschenen verschillende artikelen die **complexe politieke onderwerpen** makkelijker uitlegden voor onze achterban. Een aantal voorbeelden hiervan zijn artikelen over een nieuwe hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten en Ens, de warmtevisies van gemeenten, de belangrijke rol van energiecoaches, het fenomeen energieboswachters en energietuinen, en het effect op de netcongestie door de mogelijke komst van de kazerne in Zeewolde.

Bij Omroep Flevoland belichtten we energie en klimaat-onderwerpen. Onderwerpen zijn hier te vinden: [Vera blogt - Natuur Milieu Flevoland](#) Bij lokale omroep Zeewolde waren er meerdere items over het energieloket en de energieboswachters.

4.5 Andere projecten

4.5.1 Energieloket Zeewolde

Op verzoek van de gemeente Zeewolde adviseerden we bewoners als serviceloket over het verduurzamen van de woning en energiebesparing.

Impact:

2.396 adviezen
gegeven aan Zeewoldenaren

Top 3 advies-soort:

- energiebespaaradviezen
- 'advies-op-maat'
- warmtescans

Van 2015 t/m 2026:

43.144 adviezen in Flevoland

Getrainde energicoaches: 7 bewoners

*De opgeleide energicoaches voor Energieloket Zeewolde in 2025.
Wethouder E. Bron feliciteerde de coaches met het behaalde certificaat.*

4.5.2 Energieboswachters

Bij het ontwikkelen van zonne- of windparken is het belangrijk dat er oog is voor natuur en biodiversiteit. Daarom leiden we burgers op tot Energieboswachter. Dit zijn burgerexperts die direct lokaal inzetbaar zijn bij lokale energieprojecten. In de training leren zij om zon- en windprojecten te beoordelen op ecologische kwaliteit en verbeteringen te adviseren. Bij de herontwikkeling van bestaande zonneparken in de regio's adviseren Energieboswachters over ecologische inpassing met extra bloemrijke randen, insectenhôtels en ruimte voor grondbroeders. En bij de aanleg van nieuwe zon- en windprojecten zorgen Energieboswachters voor een ecologisch en mooier ontwerp. Door het hele land zijn in 2025 meer dan 300 Energieboswachters opgeleid. Dit leidt tot vernieuwende samenwerkingsverband tussen bewoners, natuurgroepen en (energie)projectontwikkelaars. We werken toe naar een levendige community in 2026 waarbij we actief monitoren hoe de Energieboswachters in de praktijk aan de slag zijn.

In Flevoland zijn in 5 energieboswachters in 2025 opgeleid, mede dankzij een financiële bijdrage van Windpark Zeewolde. NMF Flevoland verzorgde de training in Flevoland. Een onderdeel daarvan was het opstellen van een natuurinclusief advies voor een zonnepark aan de Bloesemlaan in Zeewolde met de focus op specifieke doelsoorten (de metselbij, veldleeuwerik, ringslang en grauwe kiekendief). Voor 2026 zien wij kansen om energieboswachters te betrekken als burgerexpert bij het provinciale kwaliteitsbudget voor biodiversiteit bij duurzame energieprojecten, zoals het opstellen van biodiversiteitsplannen en initiatieven rondom natuurinclusieve inrichting en beheer. Als deskundige vrijwilligers vormen zij een laagdrempelige en kosteneffectieve aanvulling op professionele ecologen.

De opgeleide energieboswachters in 2025.

4.5.3 Verkenning kansen voor boerenlandpaden (Kuierlatten) bij windparken

Op verzoek van onze partner Landschapsbeheer Flevoland verkenden we de kansen voor financiële betrokkenheid bij aanleg en onderhoud van boerenlandpaden (Kuierlatten). Met 6 windcoöperaties en gebiedsfondsen zijn gesprekken gevoerd.

4.6 Samenwerking bij landelijke projecten van federaties

4.6.1 Samenwerking via Participatiecoalitie

Op allerlei plekken in het land werken bewoners, energiecoöperaties en lokale en provinciale bestuurders samen aan stabiele, decentrale energiesystemen die de biodiversiteit versterken en een positieve impact hebben op de kwaliteit van de leefomgeving. Natuur en Milieufederaties zijn in alle dertig Regionale Energiestrategieën (RES) betrokken, waarmee we een bijdrage leveren aan de realisatie van in totaal 35 terawattuur (TWh) schone energie op land. Zo'n zeventig procent van de opgewekte energie in Nederland zal hierdoor in 2030 schoon zijn en Nederland helpen voor te bereiden op het streefdoel van 55 TWh schone energie. Via dit samenwerkingsproject bouwen we een netwerk en zorgen we voor kennisdeling. We informeren en inspireren met succesvolle voorbeeldprojecten, visies op de energietransitie. En we ontwikkelen slimme werkmethode gericht op het versnellen en opschalen van aardgasvrije wijken. In 2025 hebben we honderden lokale initiatieven gesteund in het nemen van duizenden energiebesparende maatregelen. In Flevoland ondersteunden we wijken in Zeewolde en Almere, samen met onze lidorganisaties.

Met vier andere landelijke maatschappelijke organisaties vormen wij de Participatiecoalitie, een breed ondersteuningsprogramma voor het succesvol uitvoeren van het Klimaatakkoord.

4.6.2 Samenwerking gericht op een meer Natuurinclusieve RES

In minstens zeventien van de dertig RES regio's zijn door de Natuur en Milieufederaties overheden gestimuleerd om hun beleid aan te passen naar de nieuwe natuurinclusieve wet - en regelgeving rond de subsidies duurzame energie (de zogeheten SDE ++). In 2025 gaven we advies aan provincie en gemeenten in de vorm van een handreiking voor een kwaliteitsbudget gericht op versterking van de biodiversiteit bij bestaande zon- en windparken. De provincie heeft dit vertaald naar een subsidieregeling.

5. Programma Circulair Flevoland

Samen werken aan gezonde en groene steden en dorpen

Onze droom

Wij dromen van een economie die draait op grondstoffen die worden hergebruikt of oneindig beschikbaar zijn. Waarin we samen bouwen aan afvalvrije en circulaire steden en dorpen met schoon vervoer, gesloten kringlopen, regionaal duurzaam geproduceerd voedsel en natuur om de hoek. Een prettige en gezonde omgeving, waar veel groen en water is om extreem weer (hitte en neerslag) op te vangen.

Wat gaan we doen?

De Natuur Milieu Flevoland is samen met haar lidorganisaties goed gepositioneerd – tussen bewoners, gemeenten en ontwikkelaars – en bij uitstek in staat om partijen te verbinden, te coachen en ondersteunen. We kennen de lokale en regionale ontwikkelingen bovendien goed en zijn op de hoogte van inspirerende voorbeelden van elders. Communicatie en educatie biedt ons een goed middel om met iedereen in contact te staan, waaronder onze lidorganisaties en de inwoners van Flevoland.

Vanwege de toenemende verstedelijking is het belangrijk om tot gesloten kringlopen te komen voor grondstoffen. We proberen daarvoor de hele keten te mobiliseren. Betrokkenheid van bewoners is belangrijk voor die kwaliteit en draagvlak voor transformaties.

“Natuur Milieu Flevoland zet zich in voor de circulaire economie, met duurzame steden en dorpen met een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en daadwerkelijke verlaging van de footprint van de Flevolandse bewoners, zoals voor grondstoffen.

Samenvatting: hieraan werkten we in 2025

1. Bouwen aan circulaire steden en dorpen

We zijn bij uitstek een partij die op lokaal en regionaal niveau kan zorgen voor versnelling, en zodanig dat plannen ook beter worden. We zorgden voor betrokkenheid van bewoners omdat die kwaliteit en draagvlak belangrijk is bij transformaties. Kleinschalige initiatieven van bewoners en creatieve ondernemers stimuleerden we.

2. Succesvolle doe-democratie in wijken, dorpen en steden

Zonder enthousiaste supporters heeft een club geen bestaansrecht. De lidorganisaties zijn voor ons van essentieel belang. Initiatieven van lidorganisaties ondersteunden we met kennis, best-practices en financiële ondersteuning vanuit het Natuur Milieu Flevoland -Fonds Verbraaken.

3. Slagvaardig netwerk van duurzame communities

Een belangrijke uitdaging is om de groep supporters te vergroten voor een afvalvrije en circulaire economie. Met de campagne 'circulaire challenges' dagen we overheden, politici, bedrijven en bewoners uit om een stapje te zetten naar circulair ondernemen en leven.

Voor dit programma hebben we de basistaken vanuit de provinciale subsidie als volgt ingezet.

Circulair Flevoland: indicatoren	Impact 2025
Omvang netwerk (aantal organisaties)	36
Omvang netwerk (aantal personen)	302
Aantal actieve groepen	27
Aantal vragen om advies of ondersteuning	1.000
Aantal overlegstructuren, participatieprocessen	14
Aantal bijeenkomsten (fysiek en online)	59
Aantal handreikingen, positionpapers, zienswijzen	50
Bereik thema circulair (corporate site en sociale media)	30 %
Bereik campagne/ project (en sociale media)	10.434
Nieuwsbrieven (project/campagnes)	935
In het nieuws (overgenomen persberichten)	25
In het nieuws (radio en tv)	5

Circulair Flevoland: gezonde leefomgeving	Begrote uren	Bestede uren
Draagvlakverbetering	150	211,5
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150	167
Pionieren en projectontwikkeling	50	50,5
Campagnes en communicatie	212	441
Totaal	562 (30 %)	870

Uren besteed: **870 uur**.

Begroet was: 562 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij het onderdeel:

- *Draagvlak*: vanwege de nieuwe omgevingsvisie
- *Campagnes en communicatie*: omdat er meer uren nodig waren voor de challenges.

5.1 Draagvlakverbetering voor Circulair Flevoland (4201)

Doel:

- Begrip stimuleren voor elkaars standpunten in het belang van een breed gedragen circulaire visie (provinciaal en gemeentelijk)

Impact:

Betrokken bij de provinciale beleidsontwikkeling voor de circulaire economie, zoals landbouw en biobased bouwen.

Voorbeeld:

Meer aandacht voor belang circulariteit als jurylid bij de circulaire innovatietop bedrijven 2025

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Nieuwe Omgevingsvisie (Inventarisatie initiatieven faal- en succesfactoren op het gebied van circulaire economie in Flevoland)	6	79,5
Deelnemen bijeenkomsten Platformbijeenkomsten Circulair Flevoland	16	4
Meedenken bij provinciale / MRA ketenontwikkeling, zoals convenant toekomstbestendig en biobased bouwen	16	8
Deelname aan CROL-luchthaven Lelystad (bijeenkomsten)	72	100
Stimuleren en vertalen kansen voor circulaire economie naar overheden in Flevoland	40	20
Totaal	150	211,5

Resultaten

➤ Nieuwe omgevingsvisie en circulaire economie

• Nieuwe omgevingsvisie

Op 3 november hebben we op uitnodiging van de provincie deelgenomen aan een bijeenkomst over de Nieuwe Omgevingsvisie 'Flevoland Blik op de Toekomst'. Ons advies was om bij de toekomstige ruimtelijke opgaven voor Flevoland meer vanuit klimaatadaptiviteit, circulariteit en energiepositiviteit te gaan kijken, met name bij de strategieën "Sterke Leefregio's" en "Innovatieve Economische Ecosystemen".

In december hebben we onze accenten aangereikt aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Bij de strategie 'sterke leefregio's' vroegen we om meer aandacht voor een gezonde leefomgeving, door verbeterde normen voor lucht en geluidskwaliteit, een donkertenorm bij nieuwbouwplannen in nabijheid van natuurgebieden, inzet voor een ontkoppeling van de mobiliteitsvoetafdruk bij een toenemende groei van inwoners.

Bij de strategie 'innovatieve economische systemen' verzochten we om meer aandacht voor een circulaire en schone economie. Zoals stimulering van kringloop- en natuurinclusieve landbouw bij Agritech, meer aandacht voor de bijdrage aan toekomstbestendig duurzaam bouwen bij de sector bouw (mede omdat de provincie het Convenant Toekomstbestendig Bouwen heeft ondertekend), en een duurzame ontwikkeling van de nieuwe kazerne in Zeewolde.

Tevens hebben we aangegeven dat er een strategie mist in het koersdocument, namelijk de **energietransitie**. We hebben geadviseerd om deze toe te voegen omdat deze de komende jaren het gebruik van de ruimte en het landschap gaat bepalen, mede vanwege problemen met de netcongestie. Dit leidt tot extra netverzwaring en mogelijk ruimtelijke keuzen voor andersoortige energievormen (zoals ook benoemd in het provinciale Energieperspectief Flevoland 2050).

• Flevolandse visie op landbouw

Natuur Milieu Flevoland nam in 2024 deel aan de 3 Landbouw Cafés. We leverden onze inbreng op de thema's water en waterkwaliteit, natuur en biodiversiteit, milieu, bodemvruchtbaarheid en circulaire economie. Onze inbreng ligt op het versnellen van een innovatieve, duurzame en circulaire landbouw die bijdraagt aan een goede boterham voor Flevolandse boeren.

In 2025 is een aantal malen overleg gevoerd met de provincie over de opbrengst van de gehouden cafés en de doorvertaling daarvan naar de op te stellen landbouwvisie. Tevens hebben we tips en aanbevelingen gedaan aan de provincie over het vervolgproces en ook richting Provinciale Staten.

- **Ladder Duurzame Verstedelijking van het Rijk**

Via een zienswijze vroegen we aan het Rijk (college Rijksbouwmeesters en Rijksadviseurs) om het behoud van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking ook bij plannen met minder dan 50 woningen. De Ladder zorgt ervoor dat er een zorgvuldige afweging plaatsvindt alvorens in landschap te bouwen.

- **Uitbreiding afvalstortplaats Afvalzorg Lelystad'**

In 2025 volgden we de beoogde vergunningaanvraag van Afvalzorg Lelystad voor verdere uitbreiding van de afvalstortplaats. Eerder leverden we input op de MER die de initiatiefnemer heeft opgesteld ter onderbouwing van de vergunningaanvraag. Richting de gemeente Lelystad en de provincie hebben we onze zorgen over de nadelige effecten voor de lucht (stank en fijn stof), bodem en water (risico's op vervuiling) en landschap (hoogte afvalberg) kenbaar gemaakt. Tevens menen wij dat uitbreiding niet past bij de doelen van het Rijk voor de circulaire economie waarbij in 20250 nauwelijks nog sprake is van afval.

- **Themabijeenkomsten Circulair Flevoland**

In 2025 zijn door de provincie geen themabijeenkomst georganiseerd door het Platform Circulair Flevoland. Het platform is het netwerk waar tot 2024 ondernemers, experts, maatschappelijke organisaties, onderwijs en overheden samenwerkten aan de circulaire economie. Natuur Milieu Flevoland heeft aangeboden aan de provincie om de organisatie daarvan ter hand te nemen, zodat het netwerk elkaar kan blijven ontmoeten en inspireren.

- **Circulaire Innovatietop voor Ondernemers in Flevoland**

De innovatietop wordt georganiseerd in de Week van de Circulaire Economie (maart). Op verzoek van de provincie, VNO-NCW en Horizon was Natuur Milieu Flevoland mede-partner bij de 2^e **Flevolandse Circulaire Innovatie Top 20 voor ondernemers 2025**. De directeur nam deel aan de jury, vanwege onze expertise en kennis van circulariteit en de circulaire economie. De samenwerking is goed bevallen. Ook voor de editie in 2026 is Natuur Milieu Flevoland wederom gevraagd als mede-partner en als jurylid.

Directeur Vera Dam feliciteert de winnaars van de Circulaire Innovatietop. Deze wordt jaarlijks georganiseerd samen met VNO-NCW, de provincie en Horizon in de 'Week van de Circulaire Economie' (maart).

➤ Ketenontwikkeling: Stimuleren van kansen voor circulair en biobased bouwen

In januari namen we deel aan het provinciale event *Van Polder tot Pand* dat zicht richtte op de toekomst van biobased bouwen, vezelteeltgewassen, en duurzame gebiedsontwikkeling in Flevoland. Tijdens deze bijeenkomst kwamen diverse professionals, zoals ontwikkelaars, beleidsmakers en ondernemers, samen om kennis te delen en kansen te identificeren voor een circulaire economie. Als vervolg hierop verkenden we mogelijkheden met Horizon en gemeente Almere gericht op ecologische meerwaarde van vezelteelt, betaalbaarheid en kansen bij aanbesteding en voorbeeldprojecten. We deden dit op basis van onze inspiratiegids '[Bouwen voor de Toekomst - Natuur en Milieufederaties](#)'.

In november was Natuur Milieu Flevoland, op verzoek van de provincie, aanwezig bij de '**Woonweek Flevoland**'. Flevolandse overheden ondertekenden die week het **Convenant Toekomstbestendig Bouwen**. Natuur Milieu Flevoland deed dit al in 2023 en draagt als ambassadeur het convenant uit naar gemeenten, onderwijs en ondernemers in de bouwbranche in Flevoland. Dit doen we via het project Toekomstbestendig bouwen waarbij in 2023 en 2024 het accent lag op woningbouwcorporaties. In 2025 en 2025 krijgt dit project een vervolg waarbij het accent ligt op het stimuleren en ondersteunen van de 6 Flevolandse gemeenten.

➤ Ontwikkelingen rond Luchthaven Lelystad

• Deelname CROLL (overlegorgaan voor Luchthaven Lelystad)

Op verzoek van de provincie en het Rijk hebben we zitting in de omgevingscommissie CROLL dat zich richt op het huidige gebruik van luchthaven Lelystad. We kaarten in het overleg zorgen aan die bij onze lidorganisaties en partners spelen en zien erop toe dat de juiste procedures worden gevolgd. Veel bewoners binnen en buiten Flevoland maken zich zorgen over de voorgenomen uitbreiding van luchthaven Lelystad en de toekomst van de luchtvaart in Nederland in algemene zin. Samen met onze lidorganisaties zorgden wij er in 2025 voor dat natuur, milieu en duurzaamheid hoog op de agenda van de luchthaven blijft staan. We zorgden ervoor dat de natuur beter vertegenwoordigd is in de CROLL. Naast Natuur Milieu Flevoland neemt nu ook de Vogel en Natuurwacht Flevoland deel. We vroegen aandacht voor het **ontbreken van een natuurvergunning** voor het huidige en toekomstig gebruik, **geluidoverlast** door de beoogde ontwerp-aansluitroutes van luchthaven Lelystad, de klachtenregeling, **veiligheid en vogelaanvaringsrisico's**, milieu (zoals fijn stof en effecten voor klimaat) en een financieel gezonde duurzame businesscase.

• Klankbordgroep Luchtruimherziening

Op verzoek van het Rijk en de provincie namen we in 2025 deel aan bijeenkomsten van de landelijke klankbordgroep voor de **nieuwe Luchtruimherziening**. In oktober verscheen het rapport van de Adviescommissie Luchtruimherziening waarin kansen en knelpunten in kaart zijn gebracht wat betreft het luchtruim boven Nederland en ook boven Flevoland. De conclusies zijn verontrustend: er is nauwelijks tot geen sprake van winst voor geluid, natuur en milieu. En er is te veel onbekend over gebruik van het luchtruim voor Lelystad Airport, zeker voor de mogelijke combinatie van vakantievluchten en F-35's. Dit is daardoor ook nog niet opgenomen in de nieuwe luchtruimindeling.

➤ Stimuleren en vertalen kansen voor circulaire economie naar overheden in Flevoland

We stimuleerden overheden tot stappen. We vroegen aandacht voor circulair inkopen, circulaire ambachtscentra, kansen voor benutten afval als grondstof en bewustwordingscampagnes (zoals onze campagne 'ikdoemeeijjook.nl'). Dit op basis van de **Inspiratiegids 'Op weg naar een circulaire economie'** [210527 Inspiratie-voor-gemeenten-op-weg-naar-een-circulaire-economie.pdf \(Natuur Milieu Flevoland flevoland.nl\)](#)

We plaatsten kanttekeningen bij de gemeente Lelystad en de provincie voor het verlenen van een vergunning voor uitbreiding van de afvalstortlocatie.

5.2 Ondersteuning en ontwikkeling netwerk circulair Flevoland (4202)

Doel:

- Bouwen aan het maatschappelijk draagvlak voor de transitie naar een circulair Flevoland.

Impact:

Groot netwerk bestaande uit verschillende sectoren (kringloop-initiatieven, circulaire ondernemers, bouwbedrijven, afvalverwerkers, woningbouwcorporaties, kennisinstellingen, overheden) vanuit het gezamenlijke doel om samen meer grondstoffen te reduceren of hoogwaardig te hergebruiken.

Voorbeeld:

‘Onze meer dan 60 lidorganisaties werken dagelijks aan een mooi en duurzaam Flevoland. Via ons Natuur Milieu Flevoland -Fonds konden we in 2025 12 dromen van onze lidorganisaties tot bloei brengen.’

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Verkennen van kansen met aangesloten lidorganisaties en natuurorganisaties voor een Circulair Flevoland 2050	50	57
Natuur Milieu Flevoland -Fonds Verbaaken: Ondersteunen van initiatieven van lidorganisaties via het Natuur Milieu Flevoland -Fonds Verbaaken die bijdragen aan duurzame steden en dorpen	50	60
Deelname themaoverleg circulariteit van de provinciale Natuur en Milieufederaties (kennisontwikkeling en ervaringsleren) en partner bij het Landelijk Servicepunt Circulair van de NMF's	50	50
Totaal	150	167

Resultaten

➤ Flevoland Overmorgen: Circulair Flevoland 2050

Via de methode van back-casting zijn punten opgehaald voor onze uitvoeringsagenda voor onze toekomstvisie **Circulair Flevoland 2050**. Hoe kijken onze lidorganisaties naar kansen voor de provincie als grondstoffenleverancier in 2050? Hoe vergroten we samen het hergebruiken van materialen, stimuleren we de reparatie- en deel economie, en de productie en toepassing van groene grondstoffen?

Van onze lidorganisaties zijn filmportretten gemaakt waarin ze vertellen hoe ze de komende jaren concrete stappen willen maken. Films zijn gemaakt van onze lidorganisaties: Groene Sluis, BoerenNatuur, wijnbouwer ElPlacer, Almeerse Wolunie. De video's worden getoond tijdens ons jubileumcongres in 2026.

De [NMFF visie 2050 Circulair](#), interviews met onze leden [Jubileum - Dromen van onze leden - NMF Flevoland](#) en interviews met bewoners [Jubileum - Dromen van bewoners - NMF Flevoland](#) zijn onderdeel van de viering van ons 40 jarig jubileum in 2026.

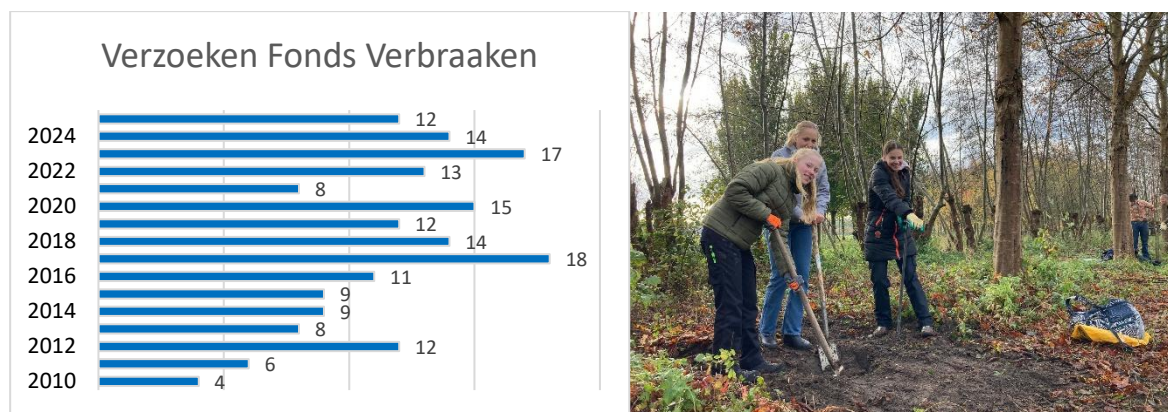
➤ **Natuur Milieu Flevoland -Fonds Verbraaken: 12 dromen komen uit!**

Door een bijdrage vanuit het Natuur Milieu Flevoland -Fonds kunnen lidorganisaties activiteiten uitvoeren, die anders op de plank waren blijven liggen. De Natuur Milieu Flevoland geeft jaarlijks steun door het ter beschikking stellen van deskundigheid vanuit het bureau of door een financiële bijdrage van het Natuur Milieu Flevoland -Fonds.

We ontvingen 12 verzoeken voor ondersteuning in 2025. Het bestuur heeft de beoordeling en toekenning van de Fondsaanvragen ter hand genomen.

In 2025 heeft het Natuur Milieu Flevoland -Fonds aan **12 dromen** een financiële bijdrage kunnen geven:

- **Bijenvereniging Oost-Flevoland:** voor het maken van vallen ter bestrijding van de agressieve Aziatische Hoornaar;
- **Afdeling Lelystad van IVN:** voor tv-scherm en digitale microscoop voor vergrote dieren en planten;
- **Afdeling Zeewolde van IVN:** voor aanschaf van een educatieve bijenkast voor bijenlessen op basisscholen;
- **Participatie Wisentbos (Dronten)** : voor informatiebord over het voedselbos;
- **Almeerse Wolunie (Almere)** : nieuw promotiematerialen voor verkooppunten van wolproducten;
- **Klimaatburgemeesters Flevoland:** voor folders over hun werk en acties;
- **Energiecoöperatie Opgewekt Lelystad:** voor flyers en een warmtetransitie-programma;
- **St. Zonneliefde:** voor het maken van lespakketten over moestuinieren voor basisscholen;
- **Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk:** voor fotowedstrijd 'Leven onder de waterspiegel';
- **Milieuvriendelijk Tuinieren & Volkstuinvereniging Zuigerplas (Lelystad):** egelhuizen voor de eigen volkstuinen;
- **Bultpark & Ruiltuin (Lelystad):** voor de bouw van een vleermuizenhotel.

“Elk jaar blijven goede ideeën voor activiteiten bij onze lidorganisaties op de plank liggen. Dat is jammer. Via het Natuur Milieu Flevoland -Fonds Verbraaken kunnen we een financiële stimulans geven, zodat deze ideeën door onze lidorganisaties kunnen worden uitgevoerd. Ook dit jaar was het bestuur weer bijzonder verheugd over de kwaliteit van de aanvragen.”

➤ **Deelname themaoverleg circulariteit van de provinciale Natuur- en Milieufederaties**

De transitie naar een circulaire samenleving is een systeemverandering en vraagt om beweging op alle fronten: bij overheden, onderwijs, ondernemers en burgers. Zowel lokaal, regionaal als landelijk. Om kennisontwikkeling en ervaringsleren te stimuleren is in 2025 meerdere malen afgestemd met andere Natuur en Milieufederaties betreffende grote transitieopgaven op het gebied van de circulaire economie, waarbij we het thema **reperatie-economie en de deeleconomie** verdiepten. Onze aanpak is niet alleen gericht op het

traditionele recyclen en het vervangen van een grondstof door een andere, duurzame grondstof. We stimuleren ook de discussie over 'ontgroeien'.

5.3 Pionieren en projectontwikkeling Circulair Flevoland (4203)

Doel:

- Belangrijke actoren op het thema circulaire economie stimuleren om elkaar te versterken en aan te vullen.

Impact:

Kringlogo prijs als stimulans voor meest regionale duurzame burgerinitiatief

Voorbeeld: Groene Pluk wint de Flevolandse Kringlogoprijs.

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Meehelpen van het ontwikkelen van een onderwijsprogramma voor MBO via het Praktoraat ROC Flevoland.	20	15,5
Organisatie en uitreiking Kringlogo prijs voor meest circulaire burgerinitiatief	20	25
Vertalen van kansen voor circulaire oplossingen via stimuleren van voorbeeld-aanpakken	10	10
Totaal	50	50,5

Resultaten

➤ **Mede ontwikkelen van onderwijsprogramma voor MBO**

Voor het MBO in Lelystad (het ROC-Flevoland) ontwikkelde Natuur Milieu Flevoland een programma voor het Verspil me niet Centrum. Dit centrum was door het ROC-Flevoland opgezet mede vanuit het Praktoraat circulaire economie. Natuur Milieu Flevoland adviseerde over het aanbod in het centrum en een maandelijks wisselende uitstraling. De circulaire challenge-campagne werd hierbij vertaald naar een passend aanbod voor het MBO.

➤ **In de etalage: Kringlogo prijs voor meest circulaire burgerinitiatief: Groene Pluk**

We stimuleren graag waar kansen liggen. Jaarlijks nemen we daarom deel aan de Kringlogo-prijs voor het beste circulaire burgerinitiatief in de provincie. De Kringlogo-prijs is een bekend begrip aan het worden, waarmee we initiatieven in het zonnetje kunnen zetten. En zo anderen inspireren om aan de slag te gaan met een circulair idee.

In de week van de circulaire economie (maart 2025) ontving de winnaar Groene Pluk de circulaire wisseltrofee en een cheque van € 500,-. De winnaar is gekozen via een landelijke vakjury en een publieksstemming in Flevoland.

Groene Pluk is een initiatief waarbij mensen samen groenten, fruit en kruiden uit hun buurt oogsten om voedselverspilling te voorkomen en duurzaamheid te stimuleren.

➤ Vertalen van kansen voor circulaire oplossingen via voorbeeld-aanpakken

Via het stimuleren van een beweging van onderop willen we gedragsverandering en de transitie naar een circulaire samenleving versnellen. Succesvolle concepten die al elders in het land zijn beproefd bij collega-federaties helpen we mede uitrollen in Flevoland. In maart ondersteunden we de campagne “**Heel Nederland Repareert**” door het geven van een inspiratiespeech tijdens de **reperatieweek** in Lelystad in het Verspil mij niet Centrum. Dit kreeg een vervolg in november waar we ook aan deelnamen [Heel Lelystad repareert - NMF Flevoland](#)

Tevens organiseerden we een aantal activiteiten tijdens het allereerste **Zero-Waste Festival** in november tijdens de Klimaatweek in de **gemeente Lelystad en de gemeente Zeewolde**.

Ook ondersteunden we de **klimaatburgemeesters** tijdens de klimaatweek in **Almere** en in **Lelystad**.

5.4 Campagnes en communicatie Circulair Flevoland (4204)

Doel:

- Versterken van het draagvlak voor een circulaire economie en stimuleren van een beweging op alle fronten (burgers, bedrijven, onderwijs en overheden).

Impact:

48 challenges met bijna 1.000 deelnemers, die samen CO2 en grondstoffen bespaarden

935 nieuwsbrieflezers duurzaam nieuws

5 items ‘circulair’ (wekelijks 55.714 luisteraars, bron Omroep Flevoland)

Voorbeeld:

Via de challenges bespaarden bijna duizend deelnemers bijna 1 miljoen CO2 en 15 kg. grondstoffen. Stel dat alle Flevolandse dat zouden doen. Dan maken we echt impact!

Tijdens de circulaire innovatietop gingen meerdere bedrijven een challenge aan.

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Campagne circulaire challenges ‘Verklein je voetafdruk’ (ikdoemeejijook)	150	356
Communicatie-inzet voor nieuws over circulaire samenleving (woordvoering media, communicatieondersteuning lidorganisaties, website-onderhoud)	30	40
Berichten over circulaire onderwerpen die centraal staan in PS-vergaderingen (nieuwsbrief Natuur Milieu Flevoland -website en sociale media)	12	15
Actuele circulaire thema's (betreft de voorbereiding en opname) voor 2-wekelijkse radio-rubriek ‘milieu en duurzaamheid’ bij Omroep Flevoland en maken blog	25	30
Totaal (inzet van 212 uren betreffen basistaken provinciale subsidie)	212	441

Resultaten

- Via onze campagne Circulaire Challenges (slogan: Ik doe mee jij ook?) daagden we inwoners, ondernemers, werknemers, overheden, en scholen uit om een stap te zetten om de voetafdruk te verkleinen. Er waren 48 challenges, waarvan aan 1 meedoen genoeg was. Bijna 1.000 deelnemers aanvaardden een challenge en bespaarden hierdoor 1 miljoen kg. CO2 en 15 kg grondstoffen.
Zie [Circulaire Challenges: verklein jouw voetafdruk - Natuur Milieu Flevoland](#)
- Op onze **themapagina** [Circulair Flevoland - Natuur Milieu Flevoland](#) plaatsten we nieuws over circulair Flevoland, en over de voortgang van onze projecten en activiteiten.
- Er verschenen verschillende artikelen die **complexe politieke onderwerpen** makkelijker uitlegden voor onze achterban. Een aantal voorbeelden hiervan zijn artikelen over het convenant Toekomstbestendig bouwen, het Flevolandse inwonersmeetnetwerk Fijn Stof, en systeeminnovaties richting een meer circulaire en natuurinclusieve landbouw.
- Bij **radio en tv** heeft de directeur actuele onderwerpen belicht, zoals de waarde van ontspullen en repareren, overshoot day, schone luchtkwaliteit en het belang van een gezonde voedselproductie. Alle onderwerpen zijn hier te vinden: [Vera blogt - Natuur Milieu Flevoland](#)

[Omroep Flevoland - Nieuws - Flevoland eerste provincie waar op grote schaal luchtkwaliteit wordt gemeten](#)

5.5 Andere projecten

5.5.1 Luchtkwaliteit meetnet Flevoland

Op verzoek van de provincie ondersteunen we de opzet en doorontwikkeling van een Fijnstof-burgermeetnetwerk voor Flevoland. Het is een voorbeeld van een **citizen science** project, waarin bewoners door Natuur Milieu Flevoland worden opgeleid tot **200 burgerwetenschappers** en ondersteund. Op deze wijze dragen we bij aan de bewustwording over het onderwerp luchtkwaliteit onder de Flevolandse. In Almere, Lelystad, Dronten, Zeewolde, Noordoostpolder en Urk begeleiden we bewoners bij de installatie van de fijnstof-meter en zo is in 2025 een meetnet gerealiseerd met 200 werkende meters over de gehele provincie. Tevens zijn we contactpunt voor bewoners. Tegelijk bevorderen we de participatie van bewoners, doordat een groep Flevolandse meepraat over de ontwikkeling van het meetnet. Voor het Luchtmeetnet Flevoland verzorgen we tevens de website, de nieuwsbrief en de provinciale bewonersbijeenkomsten.

Zie meer:

- [Enthousiasme voor het Luchtmeetnet Flevoland! | Luchtmeetnet Flevoland](#)
- [Luchtmeetnet - Provincie Flevoland](#)
- [Omroep Flevoland - Nieuws - Flevoland eerste provincie waar op grote schaal luchtkwaliteit wordt gemeten](#)

5.5.2 Vervolg DuurzaamDoor netwerk Toekomstbestendige wijken II

In 2025 is gestart samen met 6 gemeenten met een vervolg op het eerdere succesvolle project 'Innovatielabs Toekomstbestendige Wijken'. Deze geeft oplossingen voor de circulaire wijk, de klimaatadaptieve wijk en de natuurinclusieve wijk. Samen met partners (IVN-Flevoland, AERES) gaan we voor 6 gemeenten in 2026 lokale innovatielabs organiseren, zodat meer zicht komt op succesvolle aanpakken voor versnelling met lokaal draagvlak.

Lees meer: [Duurzaam Door Flevoland - Provincie Flevoland](#)

5.5.3 Inbreng expertise bij DuurzaamDoor netwerk Voedsel

In 2025 is tevens gestart met een vervolg op het eerdere project 'Voedsel Verbindt'. Natuur Milieu Flevoland is door AERES Dronten gevraagd om haar kennis van 'boer-buur-natuur' voedselnetwerken en expertise in te brengen bij dit project. Op verzoek van IVN-Flevoland hebben we tevens kennis en expertise ingebracht bij het project 'Visserij-educatie' voor de gemeente Urk, zoals ontwikkelingen op het vlak van duurzame visserij en de eiwittransitie.

5.5.4 Organisatie ontwerpatelier zelfvoorzienende kazerne Zeewolde

Op verzoek van Arcam zijn we in 2025 gestart met de organisatie van een ontwerpatelier voor de toekomstige kazerne bij Zeewolde. Hoe kan de nieuwe kazerne eruit zien met aandacht voor energie, voedsel, biobased bouwen, natuurinclusiviteit en klimaatadaptatie? Het zeer goed bezochte atelier vond in januari 2026 plaats.

Lees meer: [Zelfvoorzienende kazerne van de toekomst?](#) - NMF Flevoland

5.6 Samenwerking in landelijke projecten van federaties

5.6.1 Netwerken Boer&buur met natuur

Boeren en burgers trekken steeds vaker samen op in het verduurzamen van de voedselketen. Om deze beweging van onderop een flinke duw in de rug te geven, ondersteunen wij binnen ons project Boer&Buur met Natuur in iedere provincie vier jaar lang twee initiatieven met het realiseren van hun plannen.

Daarnaast helpen wij binnen dit project welwillende boeren met het uitwerken en delen van verdienmodellen en goede voorbeelden.

In 2025 hebben we 24 initiatieven geholpen met de verbetering van hun verdienmodellen, hun governance en samenwerkingsverbanden. We werken gestaag toe naar een kennisbank die binnenkort live gaat. Bij de afronding van het project in 2027 willen we het aantal initiatieven

uitgebreid hebben naar maar liefst 1.000 boer-burger initiatieven.

*In Flevoland ondersteunden we in 2025 het burgerinitiatief **De Wilde Wijngaard**, de **Burgerboerderij Oosterwold** en **De Groene Pluk**.*

Wilde Wijngaard is een initiatief waarbij mensen samen wijndruiven telen en oogsten zonder bestrijdingsmiddelen en zo duurzaamheid stimuleren.

6. Programma Rijke Natuur en klimaatrobuust Flevoland

Groen en vitaal

Onze droom

Wij dromen van een mooi Flevoland met (soorten)rijke en toegankelijke natuurgebieden. Landschappen en natuur die in evenwicht zijn met (bestaande en nieuwe) economische activiteiten (zoals energieproductie) en bestand tegen klimaatverandering. En waarin het aantal bezoekers van de Flevolandse natuur is verdubbeld.

Wat gaan we doen?

Samen met onze lidorganisaties stimuleren we dat ruimtelijke plannen beter en meer gedragen worden. De Natuur Milieu Flevoland kent ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie op haar duimpje, weet hoe de politieke hazen lopen, heeft veel ruimtelijk-juridische kennis in huis en kan haar lokale netwerk inzetten. Dit geeft ons positie in ons streven naar de realisatie van ecologische verbindingen, goede basisvoorwaarden voor de natuur en klimaatbestendige ontwikkelingen. Ambities die door de decentralisatie van de ruimtelijke ordening en het natuurbeleid steeds meer beïnvloed worden door regionale en lokale beslissingen.

Rijke natuur en een mooi landschap

We streven naar de realisatie van ecologische verbindingen, goede basisvoorwaarden voor de natuur en klimaatadaptatieve ontwikkelingen. Ambities die door de decentralisatie van de ruimtelijke ordening en het natuurbeleid beïnvloed worden door regionale en lokale beslissingen.

“Natuur Milieu Flevoland zet zich in om in een groeiende provincie de ruimte en voorwaarden te blijven vinden voor een soortenrijke en gevarieerde natuur en een gezond en aantrekkelijk landschap dat ook voorbereid is op de gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie).”

Samenvatting: hieraan werkten we in 2025

1. Natuurinclusief en klimaatadaptatief Flevoland

Op kansrijke plekken proberen we ruimtelijke plannen bij te stellen, zodat er sprake is van een natuurinclusieve en klimaatadaptatieve ontwikkeling. Speerpunten zijn: bodem en water sturend in de ruimtelijke inrichting, en verbeteren van de lucht-, bodem- en waterkwaliteit.

2. Ruimte voor natuur en nieuwe natuur

We zoeken als onafhankelijke partij samen met bewoners naar mogelijkheden om meer natuur te creëren.

3. Stimulering beleving Flevolandse natuur

Via onze Natuurcommunity MooiFlevoland.nl inspireerden we bewoners over de rijke natuur en het mooie landschap. Activiteiten van onze lidorganisaties zetten we zo in de etalage. Natuur beleven draagt ook bij aan een goede gezondheid.

Voor dit programma hebben we de basistaken vanuit de provinciale subsidie als volgt ingezet.

Natuur en Ruimte: indicatoren	Impact 2025
Omvang netwerk (aantal organisaties)	23
Omvang netwerk (aantal personen)	69
Aantal actieve groepen (lidorganisaties)	21
Aantal vragen om advies of ondersteuning	35
Aantal overlegstructuren, participatieprocessen	7
Aantal bijeenkomsten (fysiek en online)	25
Aantal handreikingen, positionpapers, zienswijzen	15
Bereik thema natuur (corporate site en sociale media)	33 %
Bereik campagne/ project (en sociale media)	11.478
In het nieuws (overgenomen persberichten)	16
Items in het nieuws (radio en tv)	10

Mooi en Natuurrijk Flevoland	Begrote uren	Bestede uren
Draagvlakverbetering	100	184
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	150	167
Pionieren en projectontwikkeling	50	50
Campagnes en communicatie	169	192
Totaal	469 (25 %)	522

Uren besteed: **522 uur**.

Begroot was: 469 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij de onderdelen:

- *Draagvlakverbetering*: vanwege de inbreng op een aantal grotere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de plannen van Defensie voor Flevoland, en de inzet voor de nieuwe omgevingsvisie Flevoland.

6.1 Draagvlakverbetering Natuur en Ruimtelijke kwaliteit Flevoland (4301)

Doel:

- Begrip stimuleren voor elkaars standpunten in het belang van een breed gedragen natuurinclusieve ruimtelijke visie die ook rekening houdt met klimaatverandering (provinciaal en gemeentelijk)

Impact:

Betrokken bij beleidsontwikkeling, waarbij 60 % van onze inbreng is overgenomen voor de nieuwe omgevingsvisie.

We zijn een vertrouwde partner die stakeholders vertegenwoordigd in verschillende ruimtelijke processen en meedenkt over ruimtelijke inpassingen met oog voor klimaat, natuur, water en bodem. We maken daarbij gebruik van een groot netwerk opgebouwd uit verschillende velden (natuurorganisaties, landschapsorganisaties, ecologen, aquatisch ecooloog, hydrologen, biologische agrariërs, natuurinclusieve boeren, kennisinstellingen, overheden).

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Advisering over het landelijk gebied, water, natuur en klimaatadaptatie van provincie en gemeenten	50	100
Deelname en beleidsinbreng speerpunten van de omgevingsvisie, programma Flevoland Natuurinclusief, programma nieuwe natuur, toekomstbestendig IJmeer/Markermeer (TBES), duurzame groei Almere (Almere 2.0), Nationaal Park Nieuw Land, Strategische Agenda Woningbouw	50	84
Totaal	100	184

Resultaten

➤ Advisering op het gebied van landelijk gebied, water, natuur en klimaatadaptatie

- *Nieuwe omgevingsvisie*

Op 3 november namen we op uitnodiging van de provincie deel aan een stakeholder-bijeenkomst voor de **Nieuwe Omgevingsvisie 'Flevoland Blik op de Toekomst'**. Samen met de natuurorganisaties ontwikkelden we een **Natuur Manifest** dat in december is aangeboden aan de provincie en aan Provinciale Staten. Daarin vroegen we aandacht voor 3 prioriteiten: bescherming en versterking van de natuurkwaliteit en biodiversiteit, natuur als essentieel bij integrale gebiedsontwikkeling (ook voor sociale cohesie en recreatie), en het belang van een klimaatrobuust watersysteem (met gezonde bodem, schoon en voldoende water).

- *Klankbordgroep Natura 2000 Oostvaardersplassen*

We namen in 2025 deel aan de **Klankbordgroep Natura 2000 Oostvaardersplassen** waarin het tweede beheerplan centraal stond en de voortgang rond de moerasreset, de vispassages en het toekomstig peilbeheer.

- *Kustvisie Lelystad*

Samen met Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk dienden we zienswijzen in op de plannen van de gemeente Lelystad voor **buitendijks bouwen** in het N2000 IJsselmeergebied (kustvisie Lelystad). Naast de nadelige effecten voor de natuur, menen we dat het Markermeer en IJsselmeer belangrijk zijn als klimaatbuffer, en dat buitendijkse woningbouw daar niet past.

- *Visie Toekomst Waterbeheer door Waterschap*

Op verzoek van leden van het waterschapsbestuur stelden we een visie op over de toekomst van het **Waterbeheer** in Flevoland. Verschillende lidorganisaties leverden input voor deze visie, zoals de bijenvereniging, de sportvisserijvereniging, agrarische natuurgerichte cooperaties, boer-burgergerichte initiatieven en terreinbeherende organisaties.

- *LEADER: Lokale Actiegroep (LAG)*

Op verzoek van de provincie is de directeur lid van de **LAG-Flevoland**. De LAG is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Flevolandse LEADER-programma. Dit doet zij onder meer door het beoordelen van bij LEADER ingediende aanvragen voor subsidies. Het programma richt zich op het stimuleren van initiatieven vanuit de samenleving. Het nieuwe programma is begin 2025 geopend voor projectplannen.

Zie meer: [Organisatie LEADER Flevoland 2023 - 2027 - Provincie Flevoland](#)

➤ Advisering overheden buiten Flevoland

- *Nationaal Programma Ruimte voor Defensie*

In 2025 werd bekend dat Flevoland in beeld is voor verschillende ruimtelijke opgaven op het gebied van defensie, namelijk voor een **nieuwe kazerne** bij het Horsterwold, een **laagvlieggebied** bij het Ketelmeer en ook de mogelijke komst van **jachtvliegtuigen (F-35)** op Lelystad Airport. We hebben diverse keren inspraak geleverd op de plannen van defensie, mede op basis van zorgen van onze lidorganisaties, natuurorganisaties en collega-milieufederaties. Tevens bezochten we samen met de Vogelwacht Flevoland de militaire luchtbasis in Leeuwarden. Zo kregen we beter zicht op de wijze van vogelverjaging door Defensie.

6.2 Ondersteuning en ontwikkeling netwerk Ruimte en Natuur (4302)

Doel:

- *Bouwen aan maatschappelijk draagvlak voor een natuurinclusief en klimaatadaptief Flevoland.*

Impact:

We investeren in een groot netwerk opgebouwd uit verschillende velden (natuurorganisaties, landschapsorganisaties, ecologen, aquatisch ecooloog, hydrologen, biologische agrariërs, natuurinclusieve boeren, en kennisinstellingen).

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Verkennen van kansen met aangesloten lidorganisaties en natuurorganisaties voor een Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland 2050	40	49
Loket Ruimte: vraagbaak voor microplanologische diensten gericht op bescherming van het natuurnetwerk	42	50
Faciliteren netwerk van groene NGO's in Flevoland: - groene directeurenoverleg - natuurbeschermingsoverleg (NBO), - groene voorlichters/vrijwilligersoverleg	64	64
Deelname themaoverleg Ruimte en Natuur van de provinciale Natuur- en Milieufederaties (kennisontwikkeling en ervaringsleren)	4	4
Totaal	150	167

Resultaten

➤ **Flevoland Overmorgen: Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland 2050**

Via de methode van back-casting zijn punten opgehaald voor onze uitvoeringsagenda voor onze toekomstvisie **Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland**. Hoe kijken onze lidorganisaties naar kansen en knelpunten als gevolg van een veranderend klimaat, zowel voor de natuur, het landschap, de bodem en het water.

Van onze lidorganisaties zijn filmportretten gemaakt waarin ze vertellen hoe ze de komende jaren concrete stappen willen maken. Films zijn gemaakt van onze lidorganisaties: Bijenvereniging Oost Flevoland, Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk, Sportunie (Regio Mid-West) en KNNV-Lelystad. De video's worden getoond tijdens ons jubileumcongres in 2026.

De [NMFF visie 2050 Natuurinclusief](#) en de visie [NMFF visie 2050 Klimaatadaptief](#), interviews met onze leden [Jubileum - Dromen van onze leden - NMF Flevoland](#) en interviews met bewoners [Jubileum - Dromen van bewoners - NMF Flevoland](#) zijn onderdeel van de viering van ons 40 jarig jubileum in 2026.

• **Loket Ruimte**

Via mail en telefoon zijn in 2025 veel vragen van bewoners en lidorganisaties over ruimtelijke opgaven van bewoners beantwoord. Enkele daarvan zijn doorverwezen naar relevante instanties en organisaties, zoals gemeenten, omgevingsdienst of waterschap. Veel vragen kwamen binnen over:

- de beoogde nieuwe vergunning voor meer afvalopslag bij Afvalzorg Lelystad
- Houtstook
- Bomenkap
- PFAS verontreiniging
- Geluidsoverlast en vogelaanvaringrisico's van luchthaven Lelystad
- De voorgenomen plannen van Defensie voor een laagvlieg helicoptergebed bij Ketelmeer, de nieuwe kazerne bij Zeewolde en de beoogde uitbreiding van de luchthaven met jachtvliegtuigen (F35's).

• **Faciliteren van netwerk van groene NGO's in Flevoland**

De grootste natuur- en milieuorganisaties van Flevoland vormen tezamen een netwerk, waarin regelmatig overleg en afstemming plaats vindt. Partners van dit netwerk zijn het Flevo-Landschap, Landschapsbeheer Flevoland, IVN-Flevoland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Natuur Milieu Flevoland. Het netwerk omvat 2 verschillende overlegvormen: het Directeurenoverleg en het Natuurbeschermingsoverleg. Natuur Milieu Flevoland faciliteert het overleg en voert het secretariaat. Dit netwerk is voor alle partijen heel waardevol. Een van de activiteiten is het jaarlijks organiseren van de *Groene Netwerkbijeenkomst*. Dit jaar stelden de samenwerkingspartners het *Groen Manifest* op met oog op de nieuwe omgevingsvisie.

○ **Groene Directeurenoverleg**

Vier keer is door de directeuren overlegd. Hierbij zijn de **strategische lijnen** uitgezet en is uitgewisseld hoe de verschillende organisaties elkaar kunnen versterken.

○ **Natuurbeschermingsoverleg**

Er is vier keer overlegd door **beleidsmedewerkers**. Tijdens deze overleggen zijn beleidsonderwerpen geïnventariseerd waarop de organisaties kunnen samenwerken. Het overleg heeft een **operationeel** karakter, en kan agendasettend zijn voor het directeurenoverleg. De provincie is op verzoek agendalid.

➤ **Themaoverleg Ruimte en Natuur**

Het meeste overleg vindt digitaal plaats tussen de federaties. Desgewenst wordt samengewerkt bij ruimtelijke plannen, zoals rond stikstof en de plannen van Defensie.

6.3 Pionieren en projectontwikkeling Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland (4303)

Doel:

- Belangrijke actoren op het thema natuur stimuleren om elkaar te versterken en aan te vullen, waaronder burgerinitiatieven.

Impact:

Aandacht voor initiatieven van burgers voor meer natuur in Flevoland

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Ondersteuning initiatieven van burgers voor meer natuur	50	50
Totaal	50	50

Resultaten

- Schoon IJsselmeergebied**

Samen met onze lidorganisatie Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk organiseerden we een opruimactie bij het Trintelstrand. Na afloop is met de betrokken overheden (provincies Flevoland en Noord-Holland, gemeenten en Rijkswaterstaat) besproken over hoe we mensen bewuster kunnen maken van het schoon houden van dit nieuwe natuurgebied. Plastic soep is geen ver-van-je-bed-show: ook aan de oevers van het IJsselmeer, onze belangrijke drinkwaterbron, blijft veel zwerfafval liggen.

Het **gebied rond Trintelhaven** is een paar jaar geleden aangelegd ter versterking van de dijk en verbetering van de natuur. Het IJsselmeer is beschermd gebied voor bepaalde soorten, vogels, vleermuizen en reptielen. Natuurverbetering is nodig omdat het IJsselmeer de bovenste helft van Nederland voorziet van drinkwater en water voor de landbouw en industrie. Een gezond natuurlijk systeem, met (water)planten en verschillende organismen en dieren, zorgt voor schoon water. Daarom is het strand en water rond Trintelhaven niet toegankelijk voor mensen. Toch wordt er gebruik gemaakt van het gebied. De Natuur- en Milieufederatie Flevoland en Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk sloegen de handen ineen en organiseerden op zaterdag 8 november een succesvolle opruimactie.

Bijzondere vondsten

Samen met *Lelystad Schoon*, Schoon Enkhuizen en scouting Martin Luther King Hoorn werd er van alles uit de bosjes en het zand gehaald:

drankflessen, blikjes, plastic doppen, shampooflesjes, (zwem)kleding, en heel veel stukken plastic en snackverpakkingen. En zelfs een tentje, bloempot, fietsstoeltje en grote stukken ijzer.

Opruimactie Trintelstrand 2025

6.4 Campagnes en communicatie Natuurinclusief en Klimaatadaptief Flevoland (4304)

Doel:

- Versterken van het draagvlak voor een biodiverse natuur en vergroten van de beleving door en voor de inwoners van Flevoland.

Impact:

MooiFlevoland met natuuractiviteiten en met 8.700 online bereik

Nacht van de Nacht: jaarlijkse viering van het duister voor nachtdieren, 3 nachtwachters in opleiding

10 items 'natuurgerelateerde onderwerpen' (Nieuwsuur en Omroep Flevoland)

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Plaatsen aanbod natuuractiviteiten op site MooiFlevoland.nl	52	50,5
Communicatie-inzet voor de viering van de Nacht van de Nacht	52	56,5
Communicatie-inzet voor nieuws over natuur en klimaatadaptatie (woordvoering media, communicatieondersteuning lidorganisaties, website onderhoud Natuur Milieu Flevoland)	28	40
Berichten over natuur en klimaatadaptatie onderwerpen die centraal staan in PS-vergaderingen (nieuwsbrief, website en sociale media)	12	20
Natuur of klimaatadaptatie-items (radio en tv) en maken blog	25	25
Totaal	169	192

- Via **MooiFlevoland.nl** bereikten we 8.700 mensen. Het accent op MooiFlevoland.nl ligt op het bieden van een **totaalaanbod voor natuurliefhebbers**, zoals ook aandacht voor bijeenkomsten en cursussen van onze natuurgerichte lidorganisaties (groot en Klein). Per kwartaal is een prijsvraag gehouden voor het winnen van een MooiFlevoland-pakket voor de mooiste natuurfoto van Flevoland

Zie meer: [MooiFlevoland.nl](https://mooiflevoland.nl), [natuurlijk doen!](#)

- De jaarlijkse Viering van de **Nacht van de Nacht**

Deze trok in 2025 weer vele bezoekers. Voorafgaand informeerden we gemeenten en bewoners over tips voor beperking lichthinder, omdat het duister steeds schaarser wordt en nachtdieren daar hinder van ondervinden. Via een serie van video's via sociale media trokken we veel media-aandacht. Tijdens de 20e editie van de Nacht van de Nacht waren er meer dan **300 evenementen** in het hele land met naar schatting 20.000 tot 25.000 deelnemers.

In Almere waren er activiteiten die door bewoners goed werden bezocht, zoals op Stadslandgoed de Kemphaan, Kinderboerderij de Beestenbende en in Natuurbelevingscentrum de Oostvaarders.

Rondom de Nacht van de Nacht toonden we op 3 plekken in Flevoland de indrukwekkende documentaire de **Dark Side of Bright Nights** (in Almere, Lelystad en Zeewolde). Bewoners die zich hebben aangemeld tijdens deze filmavond leiden we in 2026 op tot **Nachtwachters**. Dit zijn burgerexperts die op lokaal niveau adviezen gaan geven en events organiseren gericht op verminderen van overbodig licht. Via het project 'Licht aan, Nacht uit' gaan we daar in 2026 verder mee.

Op onze **themapagina** [Rijke Natuur en Ruimte - Natuur Milieu Flevoland](#) plaatsten we nieuws over biodiversiteit en klimaatadaptatie in Flevoland, en over de voortgang van onze projecten en activiteiten.

- Er verschenen verschillende artikelen die **complexe politieke onderwerpen** makkelijker uitlegden voor onze achterban. Een aantal voorbeelden hiervan zijn artikelen over de Defensieplannen voor Flevoland.
- Bij **Omroep Flevoland** en bij **Nieuwsuur** heeft de directeur **meerdere keren** een toelichting gegeven op natuur en milieugerichte onderwerpen, zoals de opruimactie Trintelzand, doel van Nachtwachters, de top 5 bucketlist van mooie natuuruutjes in Flevoland, maar ook over de uitbreidingsplannen van Defensie, en van de luchthaven. Alle onderwerpen zijn hier te vinden: [Vera blogt - Natuur Milieu Flevoland](#)

6.5 Andere projecten

Samenwerking in landelijke projecten van federaties

6.5.1 Training Groene Vrijwilligers Omgevingsvisie

In 2025 zijn we gestart met het geven van een training over de Omgevingswet voor geïnteresseerde bewoners en leden van onze lidorganisaties. De Omgevingswet, die in 2024 in werking trad, vervangt een groot aantal bestaande wetten en regelingen rond de fysieke leefomgeving. De wet gaat over wonen, werken, landbouw, natuur, landschap, milieu, energie, duurzaamheid, bouwen en luchtkwaliteit. Zaken die ons allemaal raken. De Omgevingswet bepaalt welke regels er gelden in je omgeving: waar komen nieuwe woningen, hoe hoog mag er gebouwd worden, waar en hoe wordt er energie opgewekt, en hoe kunnen natuur en landschap worden beschermd en/of versterkt? De gemeente heeft hierbij meer verantwoordelijkheid gekregen en moet ervoor zorgen dat burgers kunnen meedenken en meepraten over visies en plannen voor de fysieke leefomgeving binnen de gemeente. De Omgevingswet biedt dus kansen om als bewoner invloed uit te oefenen op hoe groen en duurzaam onze fysieke leefomgeving eruit komt te zien. Maar ook om zelf wat te doen aan de klimaatcrisis en het herstel van biodiversiteit. In de training gaan we in op instrumenten van de wet en hoe daar gebruik van te maken voor participatie van bewoners.

Ook gaat de training op het samen versterken van de basiskwaliteit Natuur in Flevoland. Onder de vlag van het samenwerkingsproject 'De Groene Bondgenoten' helpt NMF Flevoland samen met Landschapsbeheer Flevoland vrijwilligers met advies, materialen en netwerk om op lokaal niveau bij te kunnen dragen aan de basiskwaliteit Natuur. Het maakt niet uit of je nu 'teller', 'verteller' of 'hersteller' bent, samen zorgen we voor meer lokale impact!

6.5.1 Licht uit, Nacht aan in het IJsselmeergebied, en Nationaal Park Nieuw Land

Nederland is een van de meest verlichte landen ter wereld. Al dat licht verstoort onze slaap en gezondheid, verstoort het ritme van nachtdieren en kost veel energie. Uit onderzoek van Motivaction blijkt dat veel Nederlanders minder lichtvervuiling willen. Bijna twee derde van de mensen steunt het idee 'donker waar mogelijk, licht waar nodig'. In Nederland verkennen we voor 3 gebieden waar het voor de natuur waardevol is om te verdonkeren. Deze gebieden zijn: het waddengebied, de Veluwe en het IJsselmeergebied.

Voor dit laatste gebied verkent Natuur Milieu Flevoland de komende jaren hoe het gebied rond het Nationaal Park Nieuw Land een nachtelijke oase kan worden voor nachtdieren, zoals de vleermuis. Maar ook voor mensen, zodat je in dit gebied kan blijven genieten van de sterrenhemel. Tevens inventariseren we de kansen voor een Dark Sky Park. Met gemeenten, provincie, terreinbeherende organisaties, bedrijven en recreatieondernemers proberen we tot een gezamenlijke intentie te komen voor een nachtnorm.

7. Programma Regulier

We zijn een professionele, gezaghebbende vereniging, die zelfstandig en op verzoek met perspectiefrijke initiatieven komt. Een vereniging die deelneemt aan uitwisseling van standpunten en deze uitwisseling ook zelf organiseert. Om dat te kunnen bereiken, zijn we een organisatie met een klein bureau met een zakelijke, professionele bedrijfsvoering. In 2025 hebben we de contouren van het nieuwe meerjarenbeleidsplan verkend en in 2026 gaan we deze samen met onze lidorganisaties verder ontwikkelen en vaststellen.

Dit Programmadeel draagt bij aan de optimale invulling van het provinciale meerjarenprogramma en een professionele bedrijfsvoering van Natuur en Milieufederatie Flevoland.

We zetten de basistaken vanuit de provinciale subsidie als volgt in.

Regulier: indicatoren Corporate	Impact 2025
Omvang netwerk (aantal lidorganisaties)	63
Omvang netwerk (aantal personen)	63.512
Aantal vragen om ondersteuning	12
Aantal overlegstructuren, participatieprocessen	2
Aantal bestuur en verenigingsbijeenkomsten (ALV)	10
Aantal nieuwe lidorganisaties	3
Bereik algemeen (corporate site en sociale media)	31.676
Nieuwsbrieven	935
In het nieuws	12

Integraal	Begrote uren	Bestede uren
Draagvlakverbetering	75	150
Ondersteuning en ontwikkeling netwerk	60	115
Campagnes en communicatie	53	104,5
<i>Totaal</i>	<i>188 (10 %)</i>	<i>369,5</i>

Uren besteed: **369,5 uur**.

Begroet was: 188 uur.

Het aantal bestede uren is hoger bij de onderdelen:

- *Draagvlak verbetering*: door de andere inrichting van onze governance met een Raad van Toezicht
- *Ondersteuning en ontwikkeling netwerk*: vanwege de verkenning richting ons nieuwe meerjarenbeleidsplan .
- *Campagnes en communicatie*: nieuwe protocollen voor integriteit zijn opgesteld

7.1 Draagvlakverbetering algemeen (4401)

Doel:

- Begrip stimuleren voor elkaars standpunten in het belang van een breed gedragen duurzame visie (provinciaal, gemeentelijk en bij stakeholders)

Impact:

Een brede groep supporters

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Uitwisseling met Statenfracties	25	25
Gesprekken met bestuurders (waaronder milieuwethouders) en relevante stakeholders (o.a. LTO-Noord, Waterschap Zuiderzeeland, Aeres, Windesheim, WUR, woningbouwcorporaties, Horizon, EEF, Bedrijfskringen, VNO-NCW)	25	25
Algemene beleidsinbreng voor zover het profiel van Natuur en Milieufederatie Flevoland versterkend (gesprekken met lidorganisaties)	10	100
Totaal	60	150

Resultaten

Over diverse thema's is contact geweest met statenfracties. Onze lidorganisaties hebben we nauw betrokken bij onze strategie-ontwikkeling vanwege ons nieuw meerjarenbeleidsplan. Bovendien hebben we gesprekken gehad met diverse stakeholders met het oog op ons nieuwe meerjarenbeleidsplan.

7.2 Ondersteuning leden en ontwikkeling van de Vereniging Natuur Milieu Flevoland (4402)

Doel:

- Bouwen aan een actieve en robuuste Vereniging met verbonden lidorganisaties Flevoland.

Impact:

Meer dan 60 aangesloten lidorganisaties

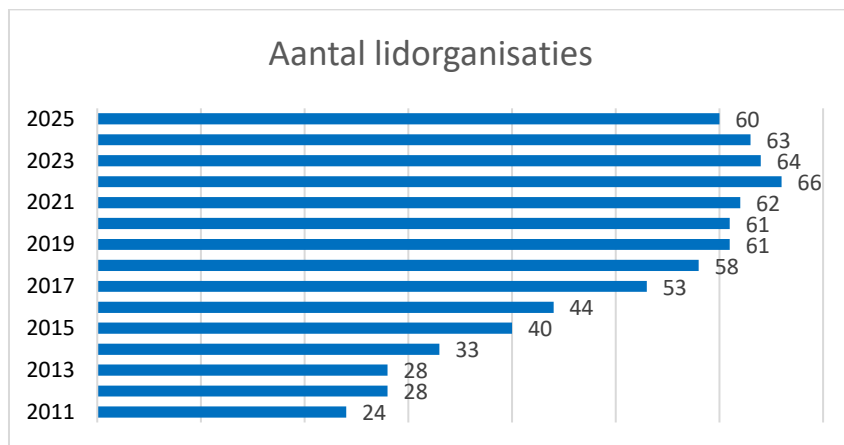
'Onze meer dan 60 lidorganisaties werken dagelijks aan een mooi en duurzaam Flevoland. Het lukt om de groei van de afgelopen jaren vast te houden.'

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Jaarlijkse ALV en leden-excursies	60	115
Totaal	60	115

Het aantal lidorganisaties wisten we de afgelopen jaar vast te houden. Er traden 7 nieuwe lidorganisaties toe en een enkele lidorganisatie stopte vanwege gebrek aan financiële middelen (zoals 4-Fusion).

Jaarlijks is de Algemene Ledenvergadering (17 april 2025). In 2025 bezochten we als excursie Zonneward, een van de zonneparken van onze lidorganisatie Zeenergie in Zeewolde.

Op 16 september vond een bijzondere Algemene Ledenvergadering plaats over de wijziging van de governance. De lidorganisaties stemden in met het instellen van een bestuursmodel met een Raad van Toezicht en een directeur-bestuurder. De RvT is in December 2025 van Kracht geworden.

7.3 Communicatie algemeen (4403)

Doel:

- Versterken van het draagvlak voor een duurzaam Flevoland.

Impact:

31.676 corporate bereik (site en sociale media)

42.856 online bereik (incl. campagnesites)

12 radio-items (Omroep Flevoland: 55.714 luisteraars) en 2 keer bij Nieuwsuur

Voorbeeld:

Onze samenwerking met Omroep Flevoland draagt bij tot het bereiken van meer Flevolandse.

Activiteiten	Begrote uren	Bestede uren
Communicatie-overleg natuur en milieufederaties	8	20
Technisch onderhoud sites en hosting (sites en socials)	10	20
Opstellen Jaarlijkse impact-meting	8	20
Actualisatie Natuur Milieu Flevoland -corporate folder/ video's	8	20
Publieksvriendelijke versie van jaarverslag	8	4,5
Informatie en registratie lidorganisaties	11	20
Totaal	53	104,5

Hier leest u ([Over ons - Natuur Milieu Flevoland](#)):

- Onze publieksversie van het jaarverslag.
- Onze impactmeting

8. Organisatie-ontwikkeling en beleid

Om als goede-doelenorganisatie invulling te kunnen geven aan onze missie, zorgen we ervoor dat de volgende zaken goed voor elkaar zijn:

- **Financieel solide**

Voor een aantal basistaken ontvangt Natuur Milieu Flevoland een basissubsidie van de provincie Flevoland. Daarnaast steunt de Nationale PostcodeLoterij – via de koepel van de Natuur en Milieufederaties – ons werk. Tot slot zoekt Natuur Milieu Flevoland per project financiering. Onze financiën zijn goed op orde, maar dit vraagt wel continue aandacht. In onze strategie zetten we in op meerjarige financieringsbronnen en een diversiteit aan financiers of programma's. Deze aanpak maakt ons minder kwetsbaar en draagt bij aan een grotere maatschappelijke impact.

- **Een flexibele en enthousiaste netwerkorganisatie**

Natuur Milieu Flevoland is een onafhankelijke vereniging zonder winstoogmerk. Een team van professionals voert het dagelijkse werk uit. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, standpuntbepaling en projecten werkt Natuur Milieu Flevoland samen met onze aangesloten groepen, onze oren en ogen in het veld en partners bij het bouwen aan een mooie en duurzame provincie. Daarbij zoeken we ook de samenwerking met bewoners(groepen), bedrijfsleven, overheden en andere organisaties.

Onze kracht zit in de onderlinge verbinding tussen collega's, zowel op kantoor als in het netwerk met andere natuur en milieufederaties. Hiervoor is het essentieel elkaar goed te kennen en elkaar geregeld formeel en informeel te ontmoeten. Formeel werken we met drie programma's: Klimaat, Circulaire economie en Biodiversiteit. Informeel zorgen we dat er geregeld momenten zijn van ontmoetingen. De kracht komt in de kernbegrippen van ons functioneringsmanagement terug: persoonlijk leiderschap, plezier & trots, waarderen en een continue dialoog. Naast een interne netwerkorganisatie is onze relatie met de omgeving hierin cruciaal. We hebben een aantal professionals en vrijwilligers dat dicht bij ons staat; we zorgen dat we ook hen geregeld informeel ontmoeten. Tenslotte zijn er partnerorganisaties waar we intensief mee samenwerken. We kijken komende periode waar we faciliteiten kunnen delen met gelijkgestemde organisaties in onze omgeving. En waar kansen liggen in de samenwerking met de koepel van federaties.

- **Groei in impact**

Kunnen wij onze impact realiseren? Dan is er kans om in omvang als organisatie te groeien. Hierbij is het streven dat wij op de programma's voldoende robuust zijn om pieken op te vangen. En dat we daarnaast flexibel genoeg zijn om dalen af te laten vlakken. Dit betekent dat groei in vaste medewerkers alleen aan de orde is als er kans is om de impact te vergroten of als we kwetsbaarheid van de huidige organisatie moeten voorkomen. In andere gevallen regelen we een flexibele oplossing of partnerschappen.

- **Legitimiteit: achterban en beweging**

We merken dat mensen zich steeds minder op structurele basis binden aan lokale natuur- en milieclubs. We zijn actief bezig om ook andere groepen aan ons te binden. En zo verbinding te maken met mensen en groepen die zich aangetrokken voelen voor de beweging waar wij onderdeel van uitmaken.

8.1 Raad van Toezicht

De RvT-leden van de Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland onderschrijven de volgende principes:

1. Binnen de instelling dient de functie 'toezicht houden' (vaststellen of goedkeuren van plannen, en het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten) duidelijk te zijn gescheiden van het 'besturen' dan wel van de 'uitvoering'."

2. De instelling dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieversterving en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

In een door het RvT vastgestelde verantwoordingsverklaring is beschreven op welke manier de milieufederatie invulling geeft aan deze principes.

Over de taakverdeling tussen de directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht zijn afspraken vastgelegd in de nieuwe statuten (december 2025). In 2026 worden het Reglement Raad van Toezicht, het Huishoudelijk Reglement, en Bestuurs Reglement voorgelegd aan de ALV.

Voor een optimale samenstelling van de RvT werkt Natuur Milieu Flevoland met profielschetsen voor de functies voorzitter, en RvT leden met aandachtsgebieden op vlak van financiën, en HR. Het functioneren van de bestuursleden wordt eenmaal per jaar geëvalueerd in een bestuursvergadering.

De directeur-bestuurder stelt jaarlijks een werkplan met begroting op, waarin onder meer de gewenste resultaten, begrote kosten en beoogde financiering zijn vastgelegd. De RvT houdt toezicht op het werkplan en de begroting. De ALV stelt deze vast.

Over de voortgang van het werkplan en de afzonderlijke projecten wordt conform de daarover gemaakte afspraken aan de partners en subsidieverstellers gerapporteerd. De directeur-bestuurder stelt een jaarrekening op conform de Richtlijn 650 Fondswervende instellingen. De accountant controleert deze en voorziet de jaarrekening van een goedkeurende accountantsverklaring. De accountant rapporteert aan het bestuur over de jaarlijkse accountantscontrole. De RvT toetst de jaarrekening. De ALV stelt deze vast.

De directeur-bestuurder stelt jaarlijks een jaarverslag op dat overeenstemt met de jaarrekening. In het jaarverslag worden per project vastgelegd: de behaalde resultaten, de gerealiseerde producten, de gerealiseerde uren en kosten. Het jaarverslag bevat ook per project informatie over gerealiseerde financiering; d.w.z. subsidies en overige bijdragen. De RvT toetst het jaarverslag. De ALV stelt deze vast.

De inhoudelijke verslaglegging wordt samengevat in een populair jaarverslag, dat door geïnteresseerden kan worden opgevraagd of via de website is te downloaden.

Bij het opstellen van het jaarverslag wordt de werkwijze van de organisatie geëvalueerd en afspraken gemaakt over mogelijke verbeteringen van de aanpak in de toekomst.

De leden van de RvT ontvangen geen bezoldiging en ontvangen alleen een beperkte vergoeding voor gemaakte onkosten (op basis van declaraties).

De beloningen binnen de vereniging voldoen aan de regeling beloning directieuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht van het CBF.

8.1.1. Samenstelling bestuur per 31 december 2025.

Samenstelling van het bestuur tot december 2025.

Bestuur	Functie	Lidorganisatie	Plaats
Dhr. P. Cassé	Voorzitter (2 ^e termijn)	Rover Lelystad	Lelystad
Dhr. A. Robers	Penningmeester / Secretaris (2 ^e termijn)		Lelystad
Mw. A. de Vries	Bestuurslid (2 ^e termijn)		Almere
Dhr. R. Michielsen	Bestuurslid (1 ^e termijn)		Dronten
Mw. M. Ebbens-Smit	Bestuurslid (1 ^e termijn)		Lelystad

Mw. Ebbens-Smit is benoemd tot bestuurslid op de Algemene Ledenvergadering op 7 april 2025.

Samenstelling van de Raad van Toezicht vanaf december 2025.

Bestuur	Functie	Lidorganisatie	Plaats
Dhr. P. Klooster	Voorzitter (1 ^e termijn)	Wilde Wijngaard	Lelystad
Dhr. A. Robers	RvT-lid (2 ^e termijn)		Lelystad
Dhr. R. Michielsen	RvT-lid (1 ^e termijn)		Dronten
Mw. M. Ebbens-Smit	RvT-lid (1 ^e termijn)		Lelystad
Mw. V. Dam	Directeur- bestuurder		Enkhuizen

Dhr. P. Klooster is benoemd tot voorzitter RvT bijzondere Algemene Ledenvergadering op 16 september 2025.

Anca de Vries

Anton Robers

Pieter Cassé

Roy Michielsen

Metty Ebbens-Smit

Peter Klooster

8.1.2. Rooster van aftreden per 31 december 2025

Vanaf december 2025 zijn de nieuwe statuten van de Raad van Toezicht van kracht.

De voorzitter is benoemd op de bijzondere Algemene Ledenvergadering in september 2025.

Bestuur	Functie	Datum aftreden	Plaats
Dhr. P. Klooster	Voorzitter (1 ^e termijn)	December 2025- 2029	Lelystad
Dhr. A. Robers	RvT-lid (2 ^e termijn)	April 2026	Lelystad
Dhr. R. Michielsen	RvT-lid (1 ^e termijn)	April 2024- april 2028	Dronten
Mw. M. Ebbens-Smit	RvT-lid (1 ^e termijn)	April 2025-april 2027	Lelystad
Mw. V. Dam	Directeur-Bestuurder		Enkhuizen

8.1.3. Functies en nevenfuncties bestuur

De bestuursleden hebben allen een verklaring ondertekend dat zij geen andere onverenigbare nevenfuncties vervullen of een onderlinge (familie)relatie hebben.

In de onderstaande tabel een overzicht van de door de bestuursleden aangegeven relevante (neven)functies:

Naam	Nevenfunctie
Dhr. P. Cassé	Voorzitter Buurtbusvereniging Lelystad Voorzitter Bewonersvereniging Golfpark Lelystad Lid Bezwaar en Advies Commissie van de Nationale Politie
Mw. A. de Vries	Bestuurslid van Green Action English Language Teaching (gaelt)
Dhr. R. Michielsen	Mede-eigenaar biologisch landbouwbedrijf Maatschap Michielsen Bestuurslid, secretaris STAK van aandelen in SwifterwinT B.V. (windmolenpark)
Dhr. P.Klooster	Voorzitter – bestuurder, UBO – Stichting Wijnbouw Lelystad Voorzitter – bestuurder – Vereniging van Eigenaars Suyderzeezicht - Lelystad Voorzitter – bestuurder, UBO – Stichting Obligatiehouders Windpark SwifterwinT op Land - Swifterbant Voorzitter Commissie Naamgeving Openbare Ruimte – Gemeente Lelystad

8.1.4. Vergaderingen bestuur

Het bestuur heeft 8 keer vergaderd in 2025: 26 februari, 27 maart, 22 mei, 3 juli, 1 september, 25 september, 16 oktober, 20 november. Een van de vergaderingen in november betrof de toekenningen van de aanvragen van lidorganisaties voor het Natuur Milieu Flevoland -Fonds Verbraaken.

Op 17 april 2025 vond de Algemene Ledenvergadering plaats.

Op 16 september 2025 vond een Bijzondere Algemene Ledenvergadering waarbij de leden instemden met het wijzigen van de governance zodat deze aansluit bij de WTBR van een vereniging met een bestuur naar een vereniging met een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht is in december 2025 van kracht geworden.

8.2 Personeel

Per 31 december waren er 6 personen in verschillende dienstverbanden werkzaam bij Natuur en Milieufederatie Flevoland.

In 2025 heeft zich een aantal wijzigingen voorgedaan in de samenstelling van het medewerkersbestand. Per saldo is de omvang nagenoeg gelijk. Totaal fte 2025: 4,39 fte's.

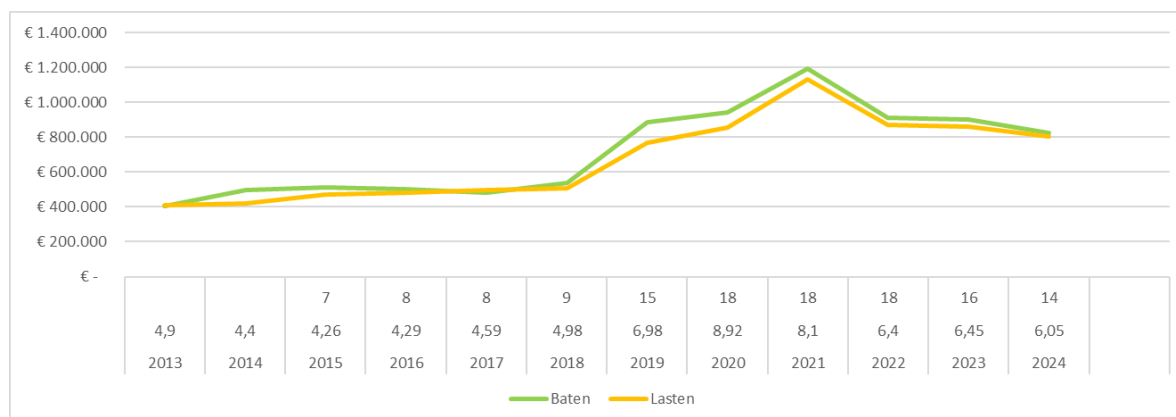
De verdeling man/vrouw over alle medewerkers was in 2025: 50 % man en 50 % vrouw.

Het verzuim in 2025 is per ultimo 15 %. Er was sprake van één langdurig zieke medewerker (gedurende het eerste kwartaal), één zwangerschapsverlof, en één ouderschapsverlof. Exclusief dit lag het verzuim op 3,2 %.

Wat betreft de scholing van medewerkers zijn hun wensen en de wensen van de organisatie vastgelegd in hun functioneringsmanagement. Medewerkers hebben afgelopen jaar diverse opleidingen gevolgd.

Natuur Milieu Flevoland heeft een arbeidsvoorwaardenbeleid dat zoveel mogelijk gerelateerd is aan de CAO-Sociaal Werk.

In 2025 is een medewerkerstevredenheid onderzoek uitgevoerd. Deze vindt jaarlijks voor de zomer plaats.

8.3 Informatie over communicatie met belanghebbenden

Samenwerking is een begrip dat in de genen van Natuur Milieu Flevoland zit. Het woord federatie is er exemplarisch voor. Maar het gaat verder dan dat. We streven naar optimale relaties met onze belanghebbenden.

Natuur Milieu Flevoland ondersteunt mensen, die zich actief inzetten voor hun eigen leefomgeving. Zij vervult de functie van vraagbaak, aanspreekpunt en coördinator van (lokale) activiteiten in Flevoland. Zij beschikt daarvoor over een breed netwerk van contacten. Een ieder is vrij om inbreng te leveren en te reageren op onze activiteiten en het te voeren of gevoerde strategische en inhoudelijke beleid. Dat kan op verschillende

manieren, waarbij onze website daarvoor een goed platform is. Meningen, opvattingen of reacties worden zeer op prijs gesteld en worden in de reguliere werkprocessen van beleidsvorming en uitvoering meegenomen.

Gerelateerd aan onze doelstelling zijn belanghebbenden:

- Lokale initiatieven en individuen, die zich inzetten voor natuur, milieu en landschap in Flevoland;
- Beleidsmakers en beslissers in openbaar bestuur en bedrijfsleven, die invloed uitoefenen op het terrein van natuur, milieu en landschap in Flevoland;
- Samenwerkingspartners, waaronder de terreinbeherende organisaties (Het Flevo-Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer), IVN en Landschapsbeheer, woningbouwcorporaties, onderwijsinstellingen, waterschappen, bedrijven etc.

De informatievoorziening is erop gericht om de effectiviteit van de activiteiten van Natuur Milieu Flevoland te vergroten. Concrete voorbeelden van de uitvoering van de communicatiestrategie zijn onze website waarmee op een heldere manier inzicht wordt gegeven in visie, taken en rollen van Natuur Milieu Flevoland, onze activiteiten en die van onze collega organisaties, de digitale nieuwsbrief, waarmee geïnteresseerden actief worden geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en activiteiten (ook via Facebook, Instagram, LinkedIn). We zijn onderdeel van diverse communities.

8.4 Vrijwilligersbeleid Natuur en Milieufederatie Flevoland

Sinds het bestaan van de milieufederatie zijn er altijd personen geweest, die zich belangeloos hebben ingezet voor de organisatie, vooral door middel van advisering over inhoudelijke en organisatorische zaken. We waarderen de inzet en betrokkenheid van de vrijwilligers. Hun inzet is van groot belang voor onze doelstellingen.

We kennen verschillende soorten vrijwilligers.

- Achterban

De leden van de actieve achterban bestaan uit leden van aangesloten organisaties en andere natuur- en milieugroepen in Flevoland en personen die zich individueel betrokken weten bij ons werk. We zien het als één van onze belangrijkste taken om deze vrijwilligers actief te ondersteunen. We doen dit door middel van het verstrekken van informatie, advisering, het organiseren van activiteiten en het verstrekken van voorlichtingsmateriaal.

- Incidentele vrijwilligers en onbezoldigde medewerkers

Op de verschillende werkterreinen zijn medewerkers actief die hun werk onbezoldigd verrichten. Ook de leden van de RvT van Natuur Milieu Flevoland worden tot deze categorie gerekend. We vergoeden eventuele onkosten, die deze vrijwilligers maken voor het uitvoeren van hun werk ten behoeve van de organisatie. Voor de vrijwilligers die het werk vanuit ons kantoor verrichten is de aansprakelijkheidsverzekering van de organisatie van toepassing.

We stellen ons ten doel de betrokkenheid van vrijwilligers in stand te houden en uit te breiden naar een zo groot mogelijke groep mensen. Het in stand houden en vergroten van de betrokkenheid wordt door ons gedaan:

- met inachtneming van het door het bestuur vastgestelde beleid en
- op voorwaarde dat de betrokkenheid van de vrijwilligers de onafhankelijke positie van Natuur Milieu Flevoland niet belemmert.

8.5 Gedragscodes

Klachten en klachtenprotocol

Voor belanghebbenden is er de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij Natuur en Milieu Flevoland, als zij het bijvoorbeeld niet eens zijn met de uitvoering van activiteiten of constateren dat er sprake is van inconsistentie van beleid. Er is in 2025 geen klacht binnen gekomen die afgehandeld dienen te worden volgens het klachtenprotocol.

Voor een correcte verwerking van de klachten is de Klachtenprocedure in 2005 vastgesteld en opgenomen in het Handboek Natuur en Milieufederatie Flevoland. Deze is in 2020 herijkt en onderdeel geworden van de gezamenlijke gedragscode van de Natuur en Milieufederaties.

Verder is er een gedragsprotocol van de landelijke Natuur en Milieufederaties waaraan ook Natuur Milieu Flevoland zich heeft gecommitteerd. NMF heeft daarnaast ook het CBF keurmerk, als begunstigde van de Nationale Postcode Loterij. De eisen die het CBF stelt zijn ook gebaseerd op de principes van Good Governance. Alle medewerkers van Natuur Milieu Flevoland ondertekenen bij het aangaan van een arbeidsovereenkomst de gedragscodes zoals die zijn opgesteld. Het betreft respectievelijk de **gedragscode Natuur Milieu Flevoland en de gedragscode Integriteitsbeleid**.

8.6 Integriteit

Sinds 2019 is er voor alle medewerkers van Natuur Milieu Flevoland een gedragscode van toepassing. Deze gedragscode beschrijft enerzijds wat er verstaan wordt onder 'goed werknemerschap' en anderzijds hoe er moet worden omgegaan met zaken als nevenfuncties, privéactiviteiten, omgaan met geschenken, niet-integere zaken en grensoverschrijdend gedrag. Ook heeft Natuur Milieu Flevoland een vertrouwenspersoon aangesteld. Dit betreft een extern vertrouwenspersoon van de koepel van Natuur en Milieufederaties. Er zijn in 2025 geen meldingen binnen gekomen bij het bestuur of de vertrouwenspersoon die afgehandeld dienen te worden volgens de gedragscode.

8.7 CBF

Het CBF toetst elk jaar of een organisatie nog aan het CBF-Keur voldoet. De Natuur Milieu Flevoland voldeed dit jaar daaraan en is derhalve ook in 2025 keurmerkhouder. In 2025 zijn verbeterpunten doorgevoerd betreffende enkele normen. Natuur Milieu Flevoland heeft hierover met CBF overleg gehad.

8.8 Risico's en onzekerheden

We streven ernaar om risico's die gerelateerd zijn aan de samenwerking, bestuur en management, operationele zaken, financieel management, informatie management en juridische verantwoordelijkheden zo goed mogelijk te beheersen. Het gaat niet primair om het vermijden van risico's maar om het herkennen en beheersen ervan; dus om het identificeren en ondernemen van passende reacties om schade te voorkomen of te beperken. Risicomanagement maakt integraal onderdeel uit van de planning en control cyclus en van projectmanagement en is van toepassing voor iedereen in de organisatie.

De belangrijkste risico's zijn geïdentificeerd en van beheersmaatregelen voorzien, zoals:

- In 2025 is de subsidierelatie met de Nationale Postcode Loterij (NPL) geëvalueerd, waarna besloten is tot een verlenging van de toekenning van 5 jaar. Deze reguliere bijdrage van de NPL is al geruime tijd constant. Er zijn echter nog steeds kansen dat de kansspelwetgeving gaat wijzigen, waardoor het hele bijdragenbeleid kan gaan veranderen.

- Vanaf 2023 ontvangt Natuur Milieu Flevoland van de provincie jaarlijks een meerjarensubsidie gedurende de periode 2023-2026 op basis van haar meerjarenprogramma. We zullen tijdig in overleg treden met de provincie over de continuering daarvan.
- Vanaf 2022 is sprake van een afname van subsidies voor het project Energieloket. Deze trend heeft zich voortgezet in 2025. Dit heeft gevolgen gehad voor de personele inzet voor het Energieloket in 2025, en het aantal fte's.
- Om projecten op een excellente wijze uit te voeren hebben nieuwe medewerkers een cursus 'Projectmatig werken in een beleidsomgeving' gevolgd, zowel in-company als bij de NMF-academy. Daardoor hopen we de projectuitvoering te optimaliseren.
- Om meer projecten te werven hebben we de acquisitievaardigheden van onze beleidsmedewerkers verbeterd, en is een training van de NMF-academy gevolgd door enkele medewerkers.
- Om de samenwerking binnen het team te verbeteren hebben medewerkers deelgenomen aan een training 'feedback geven en ontvangen'.
- Jaarlijks voeren we een medewerkerstevredenheid uit.
- Met medewerkers die de organisatie verlaten, wordt een exit-gesprek gevoerd.
- Natuur Milieu Flevoland is in 2025 verhuisd naar een nieuwe kantoorlocatie, omdat deze beter aansluit bij de wensen van tegenwoordig van medewerkers. Hierdoor is er meer gelegenheid voor aparte ruimtes voor video-bellen, hybride vergaderen, stilte-werkplekken. De medewerkers ervaren de Nieuwe werklocatie als een fijne werkplek.

In 2026 zal het risicobeleid opnieuw worden bekeken en verder worden ontwikkeld.

9. Financieel Verslag

Deze cijfers zijn grotendeels gebaseerd op de Jaarrekening 2025 die apart wordt opgemaakt en gecontroleerd door een accountant. Mochten er onverhoopt per abuis verschillen zijn ontstaan tussen de cijfers hieronder en de cijfers in de jaarrekening, dan zijn de cijfers in de jaarrekening leidend.

9.1 Financiële beleid en financiële resultaten

Natuur en Milieufederatie Flevoland ontving in 2025 diverse financiële middelen.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financieringsstromen:

- Provincie	=	Provinciale subsidie
- NPL 2025	=	Nationale Postcode Loterij bijdrage via St. NMF
- St. NMF	=	Stichting Natuur- en Milieufederaties (landelijke koepelorganisatie)
- Andere overheden	=	Gemeente Zeewolde
- RVO	=	Participatiecoalitie
- Diversen	=	Windpark Zeewolde, Arcam en donaties

BATEN en LASTEN	Realisatie	
	2025	
	in Euro's	
BATEN		
Baten van particulieren	10	0 %
Baten van bedrijven	675	0 %
Baten van subsidies van overheden	376.918	54 %
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	287.817	41 %
Baten van andere organisaties zonder winststreven	18.984	3 %
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten of diensten	10.139	1 %
Overige baten	5.779	1 %
TOTAAL BATEN	700.322	100%
LASTEN		
Besteed aan doelstellingen:		
- <i>Programma Reguliere Taken</i>	36.124	5 %
- <i>Programma Energieneutraal Flevoland</i>	303.556	40 %
- <i>Programma Circulair Flevoland</i>	141.078	18 %
- <i>Programma Rijke Natuur en Mooi Flevoland</i>	79.145	10 %
Kosten werving baten	0	0 %
Kosten Beheer en administratie	206.856	27 %
TOTAAL LASTEN	766.758	100%
RESULTAAT	-66.437	
<i>Resultaat is toegevoegd / onttrokken aan:</i>		
Bestemmingsreserves	-106.916	
Continuïteitsreserve algemeen	40.479	
Totaal	-66.437	

Natuur Milieu Flevoland werkt met een taakstellende begroting waarbij gedurende het jaar aanvullende projecten geworven moeten worden. Zo zijn ook in 2025 aanvullende opdrachten gerealiseerd.

Aan de continuïteitsreserve is een bedrag van € 40.479,- toegevoegd. De continuïteitsreserve bedraagt € 378.919,-. Dit is voldoende om als buffer te dienen voor het opvangen van tegenvallers en als achtergronddekking bij het nemen van risicovolle beslissingen.

Aan de bestemmingsreserve 'Financiering activa bedrijfsvoering' is € 6.916,- onttrokken, zodat deze gelijk is aan de boekwaarde van de materiële vaste activa.

Aan de bestemmingsreserve 'Energienet Flevoland' is € 100.000,- onttrokken, omdat het Energienet Flevoland is opgeheven.

9.2 Vooruitblik 2026 en verder

De begroting 2026 laat een negatief resultaat zien van € 63.591,-. Dit negatieve begrote resultaat ontstaat door begrote baten van € 470.660,- en begrote lasten van € 538.251,-.

De resultaten worden middels resultaatbestemming onttrokken aan het eigen vermogen. De geplande besteding van middelen aan doelen / programma's / activiteiten en de beoogde resultaten hierbij, zijn opgenomen in de meerjarenprognose.

Het eigen vermogen en de liquiditeitspositie zijn toereikend om het beoogde negatieve resultaat te kunnen opvangen, waardoor dit geen gevolg op de jaarrekening en de continuïteit van Natuur Milieu Flevoland zal hebben.

Op kortere en langere termijn zijn verder geen bijzonderheden te vermelden welke van invloed zijn op de Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland. De Vereniging ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Bijlagen

Bijlage 1 lidorganisaties (per 31 december 2025)

In 2025 waren bij de Vereniging Natuur- en Milieufederatie Flevoland 60 organisaties aangesloten:

Agrarische Natuurvereniging Akkerwaard Flevoland

De Agrarische Natuurvereniging Akkerwaard Flevoland houdt zich bezig met agrarisch natuurbeheer. In de praktijk streven de aangesloten boeren naar het realiseren van kruidenrijke akkerranden die plagen, zoals bladluis, kunnen voorkomen.

Almeerse Wind

Almeerse Wind is een lokale energiecoöperatie waarvan iedereen lid kan worden. Met deze coöperatie wordt groene stroom geproduceerd.

Almeerse Wolunie

In het Kromslootpark grazen 200 schapen. De wol van deze schapen wordt vanaf 2014 verwerkt in de Schaapskooi Vroege Vogelbos.

Belangen Park Uithof Almere

De stichting is opgericht met als doel het bevorderen van de leefbaarheid rond het park Uithof waarbij verbetering en behoud natuur belangrijke zaken zijn en sociale cohesie.

Biotuinen

Moestuincomplex "Biotuinen" Lelystad. Gezonde, lekkere, aparte en biologische groenten en fruit uit eigen moestuin.

Bultpark en Ruiltuin Lelystad

Zet zich in voor een mooi en beleefbaar Bultpark in Lelystad.

De Groene Sluis

Stichting Kringloopwinkel De Groene Sluis is een vrijwilligersorganisatie. Eén van de doelstellingen is een consistente bijdrage te leveren aan een beter milieu. De winst gaat naar goede doelen in en rond Lelystad.

De Groene Reus

Helpt particulieren en bedrijven om zelf lokaal groene energie op te wekken en te besparen. Goed voor het milieu én de

portemonnee. De coöperatie is een samenwerkingsverband tussen bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de overheid.

Dierbaar Flevoland

Dierbaar Flevoland komt op voor alle dieren in Flevoland in alle leefomgevingen. Wat betreft de natuurgebieden ligt de prioriteit bij de Natura 2000 gebieden.

Dop en Erwt

Dop en Erwt wil helpen om kinderen weer contact te maken met de natuur. Hier verzorgen zij bijvoorbeeld lesmateriaal voor.

VVE Ecomeerhof

Een groep van 30 huishoudens die zijn verenigd in de CPO Ecomeerhof, met als doel de realisatie van een 30-tal 0-energiewoningen in Almere Oosterwold

St. Ekopark

De stichting Ekopark in Lelystad houdt zich op dit moment vooral bezig met het volgen van markttoelatingen en schrijft bezwaarschriften met oog op stimuleren gentechvrije samenleving.

Ecosave (voorheen De "Stichting Milieuwoning")

stelt zich ten doel het ecologisch bouwen in de breedste zin van het woord onder de aandacht te brengen voor een breed publiek.

El Placer

De stichting heeft als doel het initiëren, stimuleren, beheren en continueren van een biologisch, voornamelijk op wijnbouw gericht, proef- en voorbeeldbedrijf in noordelijk Lelystad, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn

Emmeloord Opgewekt

Groene stroom, die opgewekt wordt vanuit afval. Daar is energiecoöperatie Opgewekt uit Emmeloord mee bezig.

Energiek Nagele

In november 2016 is de Coöperatieve Vereniging Energiek Nagele opgericht, die als doel heeft om Nagele naar vermogen zo duurzaam mogelijk te maken, zoals Energieneutraal.

Gelijk-stroom Noordoostpolder

Energiecoöperatie streeft ernaar duurzaam opgewekte energie uit de Noordoostpolder bereikbaar maken voor de inwoners van de Noordoostpolder.

Energiecoöperatie Biddinghuizen Energie Neutraal (BEN)

Biddinghuizen energieneutraal is het uitgangspunt van de energiecoöperatie in Biddinghuizen.

Experiment Zelfbeheer Hoekwierde

Experiment Zelfbeheer Hoekwierde zorgt ervoor dat bewoners zelfonderhoud van hun leefomgeving verzorgen. Doel is het optimaliseren van de sociale cohesie en het optimaliseren van de fysieke kwaliteit van de woonomgeving.

Fietsersbond Flevoland

De Fietsersbond is de grootste belangenvereniging voor fietsers in Nederland met 32.000 leden. De Fietsersbond komt op voor de belangen van fietsers.

Boer en Natuur Flevoland

Het collectief is verantwoordelijk voor de uitvoering van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer in Flevoland.

Flevo-Velt

VELT geeft ecologisch leven vorm in huis, tuin en daarbuiten. Met de

activiteiten, publicaties en samenwerkingen dragen zij bij tot de ontwikkeling van een duurzame levensstijl.

Groei & Bloei Lelystad

Organiseert voor leden en niet-leden informatieve lezingen, workshops en excursies naar binnen- en buitenland. In de zomer zijn er open tuinen avonden en in het voor- en najaar wisselen veel planten en stekjes van eigenaar tijdens de plantenruilbeurs.

Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk

Coalitie Blauwe Hart stelt zich ten doel samen met alle betrokkenen te komen tot een verantwoord behoud en beheer van het IJssel-meergebied, waarbij alle huidige ecologische, landschappelijke, recreatieve, cultuurhistorische en economische waarden behouden blijven en versterkt worden.

Het Flevo-landschap

Stichting het Flevo-landschap is sinds 1986 de particuliere natuurbeschermingsorganisatie voor de provincie Flevoland. Op deze site kunt u kennismaken met de organisatie, gebieden en activiteiten en de veelzijdige flora en fauna van Flevoland.

Het Goed

Het GOED-kringloopwarenhuizen zijn onderdeel van Het GOED BV. Met een aantal warenhuizen bestaat een franchiserelatie.

Imkers Bosweg Lelystad

De imkers zetten zich in voor verbetering van de biodiversiteit, zodat er het gehele jaar door voldoende dracht is voor wilde bijen, honingbijen vlinders en insecten.

IVN Almere

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

IVN Dronten

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

IVN Lelystad

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

IVN Noordoostpolder

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

IVN Zeewolde

Het IVN draagt bij aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.

KNNV Lelystad

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), ook wel 'Vereniging voor veldbiologie' genoemd, heeft als doelstellingen Natuurbeleving, Natuurstudie en Natuurbescherming.

Landschapsbeheer Flevoland

Landschapsbeheer Flevoland stimuleert en ondersteunt terreineigenaren bij de zorg voor natuur en landschap.

Lelystad Opgewekt

Opgewekt Lelystad is opgezet door en voor bewoners van Lelystad, met als doel om iedereen toegang te bieden tot schone, betaalbare energie en tegelijkertijd bij te dragen aan een duurzamer en sterker Lelystad.

Milieuvriendelijk Tuinieren (VMT)

In Lelystad opgericht in 1977. Zoals de naam al zegt wordt er op het complex milieuvriendelijk getuinierd. Dit betekent tuinieren zonder chemisch – synthetische bestrijdingsmiddelen en kunstmest.

Natuur- en Milieucoöperatie Rivierduingebied

Een groep melkveehouders ten noordoosten van Lelystad die zich collectief inzetten voor agrarisch natuurbeheer en recreatie.

Nederlandse Bijenhouders Vereniging (NBV) Oostelijk Flevoland

Het doel van de vereniging is het bevorderen van de bijenhouders

in de breedste zin van het woord, zoals de promotie van de bijenhouders, het verbeteren van de dracht (voedselplanten voor honingbijen en andere bestuivende insecten) en ondersteuning bieden aan imkers.

De Nieuwe Molenaars

De burgerwindcoöperatie van Windpark Zeewolde. Een groep betrokken burgers uit de kernen van Zeewolde en Almere, die net buiten het ontwikkelgebied van Windpark Zeewolde wonen.

Participatie Wisentbos Dronten

Het Wisentbos en het Lage Vaartbos te Dronten ontwikkelen tot één dorpsbos met een recreatief natuurlijk gebruik.

Pioniers van de Toekomst

Stichting Pioniers van de Toekomst wil een duurzame samenleving in de Noordoostpolder bevorderen. Dit doen zij met 'De Pioniers-brigade', een groep vrijwilligers die de beweging draagt.

Repair Café Lelystad

Repair Café Lelystad heeft als doel jongeren/ouderen er bij stil te laten staan dat de meeste goederen te repareren zijn. Met een technisch team voor het repareren van kleine apparaten of een goed technisch advies.

Landgoed Roggebotstaete/Yugen Forest

Roggebotstaete is een ecologisch landgoed aan het Vossemeer tussen Kampen en Dronten. Het terrein is 52 hectare groot en vrij toegankelijk. Roggebotstaete heeft een rijke natuur en is onderdeel van de oudste cultuurbossen van Flevoland.

ROVER

Vereniging ROVER (Reizigers Openbaar Vervoer) is een onafhankelijke reizigersvereniging. ROVER zet zich in voor de belangen van de reizigers van bus, trein, tram, metro en andere vormen van openbaar vervoer.

Schoon Lelystad

Samen met overheden, bedrijfsleven, scholen en

maatschappelijke organisaties bestrijdt de stichting zwerfafval.

Sportunie Regio MidWest

Een overkoepelende hengelsportfederatie van hengelsportverenigingen, waarbij sportvissers zijn aangesloten. Regio MidWest omvat Flevoland.

Stadswijkverwarming Almere

Wil bewoners, buurten en wijken bijstaan bij de uitdaging om stadswijkverwarming zo optimaal mogelijk in te zetten.

St. 5000stappen.nl

Stimuleert Flevolandse om stappen te zetten naar een gezondere leefstijl door wandelingen te organiseren. Actief in Almere en Lelystad.

Vogel- en Natuurwacht Flevoland

De Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland is opgericht in 1984 met als doelstelling de vogels in Flevoland, en daarmee ook alle natuurgebieden waarin ze voorkomen, te bestuderen en te beschermen.

Volkstuinvereniging Het Gelderse Hout Lelystad

Volkstuinvereniging Zuigerplas Lelystad

Wereldwinkel Lelystad

De Wereldwinkel stelt zich tot doel om 'eerlijke handel' (Fair Trade) te bevorderen, zodat producenten in ontwikkelingslanden meer kans maken op een menswaardig bestaan.

Wijnbouw Lelystad

De stichting heeft als doel het initiëren, stimuleren, beheren en continueren van een biologisch, voornamelijk op wijnbouw gericht, proef- en voorbeeldbedrijf in noordelijk Lelystad, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Zeenergie

Samen met haar leden zet Zeenergie zich ervoor in om duurzaam

opgewekte energie tegen een zo laag mogelijke prijs van de producent bij haar leden te krijgen.

ZeewoldeZon

Een coöperatieve vereniging die zich als doel stelt om lokaal opgewekte duurzame energie beschikbaar te maken voor alle Zeewoldenaren, zoals via zonnestroom.

Zonneliefde

Wil met de coöperatie en Stichting Zaad de zaadteelt weer in eigen boeren hand nemen.

Beheergroep Leeghwaterplas Eilanden (Almere)

Groene Pluk (Almere / Zeewolde)

Imkerij Drelou (Lelystad)

Natuurvisie Oost Lelystad

Netwerk Klimaatburgemeesters Flevoland

Initiatief Herenboeren Nieuw Horst (Zeewolde)

Natuur en Milieufederatie Flevoland

Botter 11-49 / 11-55
8232 JS Lelystad

info@NMF Flevoland levoland.nl
www.NMF Flevoland levoland.nl

0320 – 253 505
NL35 INGB 0006 9313 98
KvK 40061700

Samen voor een mooi
en duurzaam Flevoland

